БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 йил чиқиши

№ 50 (3532).

11 март ШАНБА 1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

Тошкент область, Оққўрғон районининг дала гвардиячилари кўкламги экиш кампаниясига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар агрегатларни сифатли ремонт қилиб, экишга тахт қилиб қўйдилар. Райондаги «Озод» колхозининг устахонасида ҳам чигит экадиган сеялкалар мавсумга тайёрлаб қўйилди. Суратда: колхоз механизаторлари М. Ҳасанов (чапда) ва Х. Исхоқовлар ўз агрегатларини охирги марта текширишдан ўтказмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

КОММУНИЗМ ТАНТАНАСИ УЧУН

Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг йиғилиши

Москвадаги Бауман сайлов округининг сайловчилари 10 мартда РСФСР Олий Совети депутатлигига ўз номзоди — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев билан учрашдилар.

...Кундуз соат 4. Кремлдаги Съездлар саройида йиғилган 6 минг киши Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар президиумда пайдо бўлганларида уларни қарсаклар билан кутиб олади. Москва ва Бауман райони партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари ҳам улар билан бирга президиумдан ўрин оладилар.

Бауман район партия комитетининг биринчи секретари П. А. Воронина кириш нутқи сўзлаб йиғилишни очди. Бўлажак сайловнинг асосий хусусияти шундан иборатки, деди у, бу сайлов совет халқи жаҳоншумул-тарихий сана — Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини тантанали нишонлашга тайёрлик кўраётган даврда, юбилей йилида ўтказиляпти.

Мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг республика органларига ўтказиладиган сайловга халқ хўжалиги, фан, техника ва маданиятни ривожлантиришда эришган йирик муваффақиятлар билан келди. Бутун москваликлар каби Бауман сайлов округининг меҳнаткашлари ҳам юбилей йилида олган мажбуриятларини муваффақият билан амалга ошириш учун сабот билан курашмоқдалар. 26 февралда икки ойлик программа бажариб қўйилди.

Иттифоқдош республикалар Олий Советларига ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига депутатликка номзод кўрсатиш бутун мамлакатда юксак сиёсий активлик вазиятида ўтди. Москвадаги Бауман сайлов округининг корхоналари ва муассасалари коллективлари, деди ўртоқ Воронина, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневни Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига якдиллик билан ўз номзоди қилиб кўрсатдилар.

Сўз ишончли вакил — «Гипроуглемаш» давлат институти лойиҳа бош конструктори В. И. Чукановга берилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Бауман сайлов округидан Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига номзод қилиб овозга қўйилишга розилик берганлиги тўғрисидаги хабарни, деди у, районимиздаги барча меҳнаткашлар сингари институтимиз коллективи ҳам хурсандчилик билан кутиб олди. Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбоби ўртоқ Брежневнинг ҳаёти партия ва халққа садоқат билан хизмат қилиш намунасидир. Москвадаги Бауман районининг меҳнаткашлари Леонид Ильични мамлакатимиз Олий Совети депутати қилиб, Россия Федерацияси Олий Советининг депутати қилиб бир неча бор сайладилар, у ўзига кўрсатилган ишончни ҳамиша шараф билан оқлади.

Ўртоқ Чуканов сайловчиларни коммунистлар билан партиясизлар халқ блокининг муносиб номзоди Л. И. Брежнев учун овоз беришларига чақирди.

Сўнгра машинашунослик илмий-тадқиқот институти лабораториясининг бошлиғи, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг раиси академик И. И. Артоболевский, 42-район касалхонасининг врачи Е. Н. Воробьева, авиация саноати министрлиги бўлим бошлиғининг ўринбосари В. А. Зверев, «Красная швея» фабрикасининг моторчи-тикувчиси В. Г. Улибишевалар сўзга чиқдилар. Улар Ватанимиз меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига, иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига сайлов ўтказишдек муҳим воқеа бўсағасида турганлигини айдилар. Бу йилги сайлов кампанияси КПСС XXIII съездининг тарихий қарорлари, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик туфайли вужудга келган зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати юксалган вазиятда ўтяпти.

Нотиқлар халқимиз КПСС Программасини, партия XXIII съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг октябрь ва ундан кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, коммунистик қурилишда янги муваффақиятларга эришмоқда, деб таъкидладилар. Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги юксалди, Совет давлатининг мудофаа қобилияти ўсяпти, фан ва техника, маданият ва санъат соҳасида жуда катта муваффақиятларга эришилди. Мамлакат ҳаётида ишчан, чинакам ижодий вазият қарор топди. Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ленинча ташқи сиёсатини совет кишилари бутунлай ва тўла маъқуллаяптилар ва қўллаб-қувватлаяптилар.

Сўзга чиққан нотиқлар Бауман сайлов округининг сайловчилари сайлов куни Леонид Ильич Брежнев учун якдиллик билан овоз берадилар, деб қаттиқ ишонч билдирдилар. Совет кишилари коммунистлар билан партиясизлар халқ блокининг номзодлари учун овоз берар эканлар социалистик Ватаннинг янада гуллаб-яшнаши, тинчлик учун, коммунизм учун овоз берган бўладилар.

Йиғилиш аҳли қизғин кутиб олган Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

(ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Аввало Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига менинг номзодимни яна кўрсатиб ва қўллаб-қувватлаб менга ишонч билдирган Москва шаҳар Бауман сайлов округи ишчи ва хизматчиларига, инженер ва техникларига, врачлари ва илмий ходимларига, хуллас барча коллективларнинг меҳнаткашларига сидқидилдан миннатдорчилик билдиришга ижозат бергайсиз.

Бу ерда сўзга чиқиб менинг шаънимга самимий сўзлар айтган Полина Алексеевна Воронина, Вячеслав Ильич Чуканов, Иван Иванович Артоболевский, Елезавета Никитична Воробьёва, Владимир Арсеньевич Зверев, Валентина Георгиевна Улибишева ўртоқларга чин кўнгилдан ташаккур айтаман.

Уларнинг нутқлари бошдан кечирилган кўпгина нарсаларни эслашга мени мажбур қилди. Мен мансуб бўлган авлод кишилари ўтган ўн йилликлар давомида бутун мамлакат билан биргаликда катта ва қийин йўлни босиб ўтдилар. Ана шу йўлнинг ҳамма босқичларида, меҳнатда ва жангларда меҳнаткаш халққа ихлос билан хизмат қилиш бурчи, улуғ Ленин ғояларига садоқат биз коммунистларни руҳлантириб турди. Бугун эса, ўртоқлар, сизларнинг орангизда туриб, ўзимнинг бутун кучимни партиямиз ишига, совет халқининг бахт-саодати йўлида, улуғ Ватанимизнинг равнақи йўлида бундан буён ҳам сарф қила бераман, деб сизларни ишонтирмоқчиман. Сизларнинг ишончингизни ўзим учун юксак шараф деб биламан ва бу ишончни оқлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиламан, чунки коммунист учун меҳнаткашларнинг манфаатларидан ҳам юқори нарса йўқ, халқнинг ишончидан ҳам катта мукофот йўқ.

Шу билан мен ҳурматли бауманлик сайловчилар билан тўртинчи марта учрашаётирман. Россия Федерацияси Олий Советига ўтказилган аввалги сайловлардан бери ўтган йиллар мобайнида партиямиз ва мамлакатимиз ҳаётида кўпгина муҳим воқеалар рўй берди: Экономика ва маданиятни ривожлантиришда, халқ турмушини яхшилашда, Ватанимизнинг ташқи сиёсий позицияларини мустаҳкамлашда янги-янги муваффақиятларга эришилди.

Шу йилларда бўлиб ўтган воқеаларнинг энг муҳими партиямизнинг XXIII съезди бўлди. Бир йил муқаддам бўлиб ўтган бу съезд мамлакатимизда коммунизм қуришнинг бундан буёнги йўлларини белгилаб берди. Партия Марказий Комитети съезд қарорларига амал қилиб, мамлакатдаги бугун партия, давлат ва ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг ривожланишини изчиллик билан йўллаб турибди, халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириб бормоқда. Ҳозир совет халқи бажараётган янги беш йиллик Ватанимизнинг коммунистик қурилиш йўлидан ривожланиб боришида муҳим босқичдир.

Барча совет кишилари — коммунистлар билан партиясизлар бир ёқадан бош чиқариб, эзгу мақсад — коммунизм қуриш йўлида меҳнат қилмоқда. Коммунистлар билан партиясизларнинг мустаҳкам блоки партия билан халқнинг маҳкам бирлигини ифодалаб турибди. Бу блокни мамлакатимиздаги умумхалқ сайловларининг энг асосий хусусияти деса бўлади. Мамлакатимиз улуғ юбилейни — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини кутиб олаётган ҳозирги кунларда бу бирлик айниқса зўр куч билан намоён бўлмоқда.

Мамлакатимиз партия раҳбарлигида асрий қолоқлик ва қашшоқликдан, халқ ҳуқуқсизлиги зулматидан ҳамда энг оғир социал ва миллий зулмдан қутулиб, жаҳон тараққиёти чўққиларига кўтарилди. Совет Иттифоқи партия раҳбарлигида ғолиб социализмнинг қудратли мамлакати, эркин ва тенг ҳуқуқли қардош миллатлар давлати, коммунизм байроқдори бўлиб қолди.

Янги, совет кишиси камол топганлиги, халқнинг янгича қиёфаси — революциямизнинг энг зўр ғалабаси бўлиб, Коммунистик партия бу билан ҳақли равишда фахрланади. Ҳозирги совет кишиларининг катта кўпчилиги Октябрь болалари ва набираларидир. Социалистик жамият тарбиялаб вояга етказган бу кишилар жаҳонда биринчи коммунизм бинокорларидир. Ҳозирги совет халқи орасида 12 миллион олти юз мингдан кўпроқ коммунист, 23 миллион комсомол, ўн миллионларча касаба союз аъзолари бор. Ҳозирги совет халқи орасида 80 миллионга яқин ишчи ва хизматчи, салкам 27 миллион колхозчи бор, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳасида меҳнат қилаётган миллион-миллион олий маълумотли, малакали ходимлар, талантли фан ва маданият арбоблари бор.

Уларнинг ҳаммаси — коммунистлар билан партиясизлар — толмас, омилкор меҳнатчилардир, ўз социалистик Ватанини жон-дилдан севучи кишилардир, коммунизм қурилишининг актив иштирокчиларидир. Биз билан сизларнинг замондошларимиз, ўртоқларимиз ва дўстларимиз, ака-укаларимиз ва опа сингилларимиз, оталаримиз ва оналаримиз бўлган ана шу кишилар коммунистлар билан партиясизлар блокининг жонли мужассамидир. Партиямизнинг таянчи, давлатимизнинг куч манбаи, барча ғалабаларимизнинг гарови ана шу кишилардир!

Октябрь революцияси бунёдга келтирган бизнинг Совет давлатимиз коммунистлар билан партиясизлар блокидан, кўп миллионли меҳнаткашлар оммасидан таркиб топган ана шу негизга таянади. «Совет ҳокимияти, — деган эди Владимир Ильич Ленин, — социализмга борадиган йўл, меҳнаткашлар оммаси топган йўлдир, шунга кўра — тўғри ва шунга кўра — енгилмас йўлдир» (29 том, 251 бет).

Бизнинг партиямиз социалистик демократияни ривожлантириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқда.

Яқинда КПСС Марказий Комитети маҳаллий ҳокимият органларининг энг оммавий бўғини — меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилди. Советларнинг депутатлари ва ходимлари билдирган жуда кўп истаклар ва таклифлар ҳисобга олинган ана шу қарорда жойлардаги Советларнинг бутун ташкилотчилик иши услуби ва методларини такомиллаштириш, қишлоқ ва посёлка Советлари ходимлари тайёрлашни яхшилаш, уларнинг иш ҳақини ошириш чоралари кўзда тутилган.

Партия Марказий Комитети маҳаллий Советларнинг иш шароитини яхшилашга қаратилган ана шу чоралар уларнинг фаолиятини тағин ҳам кўпроқ жонлантириб юборади, деган фикрга асосланади. Бу тадбирлар шунинг учун ҳам муҳимки, хўжалик, социал ва маданий қурилиш соҳасида, меҳнаткашларни жамоат ишларини бошқаришга тобора кенг жалб этиш соҳасида КПСС XXIII съезди қўйган вазифаларни бажаришда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг роли айниқса катта.

(Давоми иккинчи бетда).

МОНОЛИТ БИРЛИК

Сайловчиларнинг Н. В. ПОДГОРНИЙ билан учрашуви

Кеча хабар қилинганидек, Москва меҳнаткашларининг вакиллари 9 мартда ССР Иттифоқи Большой театрида РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод Н. В. Подгорний билан учрашдилар. Йиғилишда Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

Н. В. Подгорний Россия Федерацияси Олий Совети депутатлигига ўзини номзод қилиб кўрсатган, шу билан зўр ҳурмат ва юксак ишонч билдирган корхона ва институтларнинг ишчилари, инженер ва техниклари, илмий ходимлари, ўқитувчилари, студентлари ва хизматчиларига ташаккур изҳор этди.

Нотиқ меҳнаткашларнинг манфаатлари ҳамиша Коммунистик партия ва Совет давлати сиёсатининг негизи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади, деди.

Совет халқи коммунизм қуратуриб, жаҳон революцион процессига, миллий-озодлик ҳаракатига жуда катта ҳисса қўшмоқда. Шунинг учун ҳам барча совет кишилари, бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари, чет эллардаги барча дўстларимиз шонли юбилейни зўр фахр ва хурсандчилик билан кутиб олмоқдалар.

Мамлакатимиз ҳаётидаги ўтган 4 йил ҳам улкан ижодий ишлар билан тўлиб-тошди. Партия ва халқ бўлажак сайлов муносабати билан ана шу улкан ишларнинг якунини чиқармоқда. Бу давр Марказий Комитетнинг 1964 йил октябрь Пленумида ва шундан кейинги Пленумларида қабул қилинган партиянинг принципиал муҳим қарорларини, КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш билан характерлидир.

Хўжаликни юритишнинг илмий, объектив асосланган методлари, планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилинди. Иқтисодий ислоҳот — ҳозирги босқичдаги хўжалик қурилишида партия сиёсатининг асосий ўзагидир.

Хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга оширишда, — деди сўнгра нотиқ,— меҳнаткашлар депутатларининг Советлари жуда муҳим роль ўйнайдилар. Советлар ҳокимиятнинг энг ваколатли органидир. Советларнинг депутатлари орасида ишчи ва колхозчилар 62 процентдан кўпроқни ташкил қиладилар. Совет ҳокимияти мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларнинг манфаатларини ифода этади, уларнинг бирлигини ва Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашганлигини гавдалантириб туради.

Мамлакатимиз олдида турган вазифалар, экономикамизни ривожлантириш вазифаси социалистик демократизмнинг барча формаларини изчиллик билан такомиллаштиришни, Советларнинг барча бўғинлари ишини яхшилашни талаб қилмоқда. Ҳар бир маҳаллий Совет хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида, маҳаллий аҳамиятга эга бўлган барча масалаларни ҳал қилишда, қонунчиликни таъминлашда ва совет гражданларининг манфаатларини муҳофаза қилишда ўз ҳуқуқларидан тўлиқ фойдаланиши муҳимдир.

Советларга ўтказиладиган шу сайловда икки миллиондан кўпроқ депутат сайланади. Бу — жуда катта куч. Депутатлар дастлабки кунданоқ совет ишига, сайлов округлари ишига актив киришишлари ғоят муҳимдир.

Сўнгра Н. В. Подгорний халқаро аҳвол масалаларига тўхталиб ўтди. Халқимизнинг буюк ишлари, деди у, мамлакатимиз ташқарисида рўй бераётган воқеаларга тобора катта таъсир кўрсатмоқда.

Социалистик мамлакатларнинг ҳамдўстлиги тинчлик учун, империализмнинг агрессив интилишларига қарши курашда асосий таянч бўлмоқда. Ҳозирги халқаро вазиятда жаҳон социализм системасининг жипслиги ва қудратини мустаҳкамлаш ҳар қачонгидан ҳам муҳимдир.

Н. В. Подгорний ўз нутқининг охирида ўзига кўрсатилган ишонч учун, билдирилган истаклар ва яхши сўзлар учун яна бир марта миннатдорчилик изҳор этди. Н. В. Подгорний нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

(ТАСС—ЎзТАГ).

ЖОНАЖОН РЕСПУБЛИКАМИЗДА

Узбекистон хўжаликлари пахта майдонларини ҳайдашнинг янги қўшярусли методига ўтяпти. Тажрибада кўрилишича, юқори ва қуйи қўштишли плуглардан фойдаланилганида бегона ўтларнинг илдизи чуқур кўмилиб қолар экан. Бегона ўтлар суғориладиган деҳқончилик шароитларида айниқса кўп ривожланади. Бундай плуг ишлатилиши натижасида ҳар гектардаги бегона ўт миқдори икки-уч баравар камаяди, пахта ҳосили эса, 2-3 центнер кўтарилади. Бу йил 225 минг гектар майдонда, яъни республика бутун пахта майдонининг еттидан бир қисмида ерни шундай ҳайдаш усулидан фойдаланилади.

Қўшярусли плугни Урта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш институти Одессадаги «Октябрь революцияси» заводи конструкторлик бюроси билан биргаликда яратган эди. Плуг Урта Осиё машина синаш станциясида кўп йиллардан бери синалиб бўлиб, ҳаётга йўлланма олди. Узбекистон ва бошқа пахтакор республикалар учун бундай плуглар Одессадан келтирилади.

●

Планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтган Наманганддаги 22-автобаза ярим йил мобайнида пландан ортиқ 30 минг сўмдан кўп фойда кўрди.

Пландан ортиқ фойданинг ярмидан кўпи корхонада қолдирилди. Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатига қўшимча мукофот тўлаш учун биринчи марта 14 минг сўмга яқин маблағ ажратилди.

Юбилей йилида областнинг 15 саноат корхонаси янгича планлаштириш ва моддий рағбатлантириш системасига ўтади.

●

Марғилон ипак комбинатининг илғор тўқувчиси Татьяна Кичимасова Костромадаги зиғир толасидан газлама тўқиш комбинатининг донгдор тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Плетнева билан мусобақалашди.

Татьяна Кичимасова Октябрь юбилейи шарафига икки йиллик планни муддатидан 4 ой олдин, беш йиллик топшириқни эса, 4 йил-у 2 ойда бажаришга ва Ватанга қўшимча суратда камида 2100 метр шойи газлама беришга қарор қилди. Марғилонлик тўқувчи икки ёш шогирдни ўргатиш ва ўз тажрибасини уч ишчи аёлга ўргатиш мажбуриятини олди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ҚИШЛОҚ ВА ПОСЁЛКА СОВЕТЛАРИ ИШИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Яқинда КПСС Марказий Комитети меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорда КПСС XXIII съездининг хўжалик ва социал-маданий қурилиш соҳасида, халқ оммасини давлат ишларини бошқаришга жалб этиш соҳасида қўйган вазифаларини бажаришда меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советлари муҳим роль ўйнаётганликлари кўрсатилади. Қишлоқ ва посёлка Советлари маҳаллий Советлар системасида энг кўп сонли ва оммавий звено ҳисобланади. Уларга қарийб 1,5 миллион депутат сайланади. Қишлоқ ва посёлка Советлари бевосита меҳнаткашлар орасида ишламоқда ва ниҳоятда хилма-хил масалалар билан кун сайин шуғулланмоқдалар. Шу Советлар хизмат кўрсатадиган территорияда 110 миллиондан ошиқ киши яшаб турибди, 36 мингдан ошиқ колхоз, қарийб 12 минг совхоз, корхоналар, социал-маиший ва маданий муассасаларнинг кенг тармоғи бор.

КПСС Марказий Комитети қишлоқ ва посёлка Советлари ўз территорияларида давлат ҳокимиятини амалга ошираётганликларини, аҳолининг хилма-хил талаб-эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ кўпгина масалаларни ҳал этаётганликларини қайд этиб ўтди. Кўпчилик депутатлар ўз вазифаларини софдиллик билан бажармоқдалар, сайловчилар олдида мунтазам равишда ҳисоб бериб турибдилар, улар берган наказларнинг бажарилишини ташкил қилмоқдалар. Айни вақтда кўпгина қишлоқ ва посёлка Советларининг иш даражаси ҳали турмуш талабларидан орқада қолиб келмоқда, улар ўзларига берилган ҳуқуқлардан тўла фойдаланмаяптилар, колхозлар, совхозлар, корхоналар ва муассасаларнинг ишига тегишли таъсир кўрсатмаяптилар. Мактаблар, касалхоналар, болалар боғчалари ва яслилари, магазинлар, клублар ва аҳолига хизмат кўрсатувчи бошқа ташкилотларнинг ишида ҳали кўпгина камчиликлар бор. Қишлоқ, посёлка Советлари улардаги ишнинг аҳволи учун кўп жиҳатдан масъулиятлидирлар.

Қишлоқ ва посёлка Советларининг ташкилий-оммавий иши хўжалик ва маданий қурилиш конкрет вазифаларини ҳал этиш билан ҳали суст боғланмоқда. Қишлоқ, посёлка ҳаётининг энг муҳим масалалари Советларнинг сессиялари, уларнинг ижроия комитетлари муҳокамасига кам қўйилмоқда; қабул қилинган қарорларнинг ижроси суст ташкил этилган, доимий комиссиялар етарли даражада актив ишламаяпти. Совет фаолиятида депутатларнинг ҳаммаси қатнашаётгани йўқ. Кўпгина қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетлари активларни ўз фаолиятига жалб этишда, айниқса қишлоқ интеллигенциясидан активларни жалб этишда ташаббус кўрсатмаётир, гражданларнинг йиғилишларини камдан-кам ўтказиб келаётир.

Жойлардаги кўпгина совет ва партия органлари қишлоқ ва посёлка Советларининг фаолиятига етарли эътибор бермаётганликлари, уларнинг ишига ёрдам бермаётганликлари, мана шу камчиликларнинг жиддий сабабларидан биридир.

Маҳаллий совет ва партия органлари қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетлари кадрларини танлаш ва тарбиялаш тўғрисида лозим бўлган ғамхўрликни қилмаяптилар. Советларнинг иши, аҳолига хизмат кўрсатиш, жойларда Совет ҳокимиятининг обрўси мана шу кадрларга кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини назарда тутмаяптилар.

КПСС Марказий Комитети меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш мақсадида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларини, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига хўжалик ва социал-маданий қурилиш ва маҳаллий аҳамиятга эга бўлган масалаларни ҳал этишдаги фаолиятларини активлаштиришга доир тадбирлар кўриш вазифасини юклади. Колхоз ва совхозлар, маҳаллий саноат корхоналари экономикасини ривожлантириш, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатишни ривожлантиришда, қишлоқ хўжалик ва саноат ишлаб чиқаришини юксалтиришда барча имкониятлар ва маҳаллий ресурслардан тўлароқ фойдаланишда қишлоқ ва посёлка Советларининг таъсирини кучайтиришни таъминлаш зарур.

Қишлоқ ва посёлка Советлари колхоз, совхоз, саноат корхоналарига нисбатан ўз вазифаларини ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятига аралашиш йўли билан эмас, балки юқори давлат ҳокимияти органлари ва бошқармаларнинг қонун ва қарорларига риоя қилишни, дав-

(Давоми учинчи бетда).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

(Боши биринчи бетда)

Ўртоқлар! Саккиз ойдан кейин халқимиз, қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари, капитал мамлакатларидаги синфдош биродарларимиз ва ер юзидаги барча прогрессив кишилар Совет давлатининг 50 йиллигини тантанали байрам қиладилар. Турмушимиз ва меҳнатимизнинг ҳар бир кунини ҳозир Октябрь нури мунаввар қилиб турибди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг яқинлашиб келаётган ярим асрлик байрами совет кишиларига нақадар зўр завқ-шавқ бағишлаётганлигини ушбу йиғилишимиз тимсолида ҳам кўрса бўлади. Бу ерда сўзга чиққан ўртоқлар — турли касбга мансуб бўлган ва турли ёшдаги кишилар ҳаммалари яқинлашиб келаётган тарихий юбилей тўғрисида, уни қандай қилиб муносиб кутиб олиш тўғрисида гапириб ўтдилар.

Улуғ байрамни қандай қилиб яхшироқ нишонлаш, юбилей йилида Ватанни нималар билан қувонтириш мумкин? Саноат ва қишлоқ хўжалик меҳнатчиларининг, фан ва маданият ходимларининг, ҳар бир совет кишисининг фикри-зикри ҳозир ана шу билан банд. Совет кишилари ҳозир ўзлари қилаётган энг яхши нарсаларни, меҳнатдаги ҳамма муваффақиятларини Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишламоқдалар. Бутун мамлакатда омманинг ижодий ғайрат-шижоати мислсиз жўш урмоқда.

Питер ва Москва ишчилари 1917 йилнинг октябрь кунларида эски дунёни биринчи бўлиб штурм қилган, Ленин партиясининг даъвати билан социалистик революция байроғини кўтарган кишиларнинг биринчи сафларида бўлган эдилар.

Ҳозир ҳам москваликлар билан ленинградликлар биринчи бўлиб, Октябрь 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасини авж олдирайлик, деган жанговар чақириқни ўртага ташладилар ва Совет халқининг қудратли Октябрь олди меҳнат юришини бошлаб бердилар. Москва саноат корхоналарининг коллективлари бу йил ишлаб чиқариш ҳажмини ва меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан планда белгиланган топшириқни бир ярим баравар ошириб бажаришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш юзасидан бир қанча конкрет тадбирларни амалга оширишга қарор бердилар.

Бауман сайлов округидан депутатликка номзод сифатида мен барча бауманликларга бу мусобақада катта муваффақиятлар тилайман.

Россия Федерациясининг ҳамма Автоном республикалари, область ва ўлкаларидаги меҳнаткашлар Октябрь олдидан юксак мажбуриятлар олмоқдалар. Россия ишчилар синфи, деҳқонлари, зиёлилари меҳнат қаҳрамонлиги намуналарини кўрсатмоқдалар. РСФСРда ўтган йили саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани муваффақиятли бажарилди. Ушбу беш йилликда республикада саноат ишлаб чиқариш ҳажмини 1,5 баравар ошириш белгилаб қўйилган. Сибирь ва Узоқ Шарқнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришга айниқса катта эътибор берилади. Бу жойларда ҳозирнинг ўзидаёқ ноёб нефть ва газ конлари ўзлаштирила бошланди, электр энергетика, рангли металлургия, ўрмон бойликларини қайта ишлаш жадал суръатлар билан ривожлантирилмоқда. Октябрь олди мусобақасида Россия Федерацияси қишлоқларининг меҳнатчилари ўтган йили деҳқончилик ва чорвачилик соҳасида эришилган яхши натижаларни мустаҳкамлашга ва кўпайтиришга ҳаракат қилмоқдалар.

Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Грузия, Озарбайжон, Арманистон, Литва, Латвия, Эстония, Молдавия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон саноати ва қишлоқ хўжалигининг ходимлари юбилей вахтасида туриб ишламоқдалар.

«Юбилей йилида зарбдор меҳнат қиламиз!», «Юбилей йилида мўл ҳосил етиштирамиз!», «Сафимизда биронта қолоқ бўлмайди!» — деган чақириқлар шу кунларда совет кишиларининг шиори бўлиб қолди.

Совет кишиларининг меҳнатда кўрсатаётган ҳамма шижоаткорликларини бир нутқда айтиб бериш қийин, ўртоқлар. Фақат баъзи бир мисолларни келтириб ўтаман.

Қора металлургия ходимлари пландан ташқари юз минглаб тонна чўян, пўлат, прокат, труба ва бошқа қимматли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ваъда қилмоқдалар.

Ёқилғи саноати меҳнатчилари пландан ташқари 1,5 миллион тонна нефть, 800 миллион кубометрдан ортиқ газ ва 7 миллион тоннага яқин кўмир қазиб чиқаришни белгилаб қўйдилар.

Машинасозлар юбилей йилида планга қўшимча равишда бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот, янги машиналар, станоклар ва асбоб-ускуналарнинг юзларча турларини етказиб беришга аҳд қилдилар.

Совет химиклари юбилей йилини пландан ташқари 700 минг тонна минерал ўғит, 200 минг тонна апатит концентрати ва кўп миқдорда бошқа химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқариш билан кутиб олиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар.

Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати корхоналарининг коллективлари 1967 йилда планга кўра совет кишиларига ўтган йилдагига қараганда салкам тўрт ярим миллиард сўмлик кўп маҳсулот етказиб беришлари лозим. Бундан ташқари, улар белгилаб қўйилган планга қўшимча равишда кўп миқдорда кийим-кечак, пойафзал, ип газлама, шойи ва жун газлама ҳамда бошқа товарлар ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

Колхозчилар, совхоз ходимлари, мутахассислар партия ишлаб чиққан қишлоқдаги иқтисодий сиёсатга таяниб, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасида ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар юбилей йилини деҳқончилик маданиятини ошириш билан, ҳосилдорликни ва чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтириш билан, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннархини пасайтириш билан нишонлашга бел боғладилар.

Шонли юбилей арафасида меҳнаткашлар олаётган социалистик мажбуриятлар — Октябрь байроғини синфий жанглар алангаси оша социализм тантанасига олиб келган кекса авлодларнинг революцион традицияларини совет кишилари садоқат билан давом эттираётганликларининг ёрқин тимсолидир.

Лекин биз, ўртоқлар, бугун фақат байрам шарафига олинаётган мажбуриятлар тўғрисидагина гапириш билан чекланмаслигимиз мумкин. Ана шу мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги, совет кишилари ўзлари берган сўзни конкрет ишлар билан рўёбга чиқараётганликлари ҳақидаги хабарлар ҳозирнинг ўзидаёқ кела бошлади.

Урал ва Жануб металлурглари, Горький ва Свердловск машинасозлари, Донбасс кўмирчилари, Боку ва Бошқирдистон нефтчилари, шунингдек Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Кострома зиғир толаси комбинатининг тўқувчиси Валентина Николаевна Плетневанинг икки йиллик ишлаб чиқариш топшириғини совет ҳокимиятининг 50 йиллигигача бажариш юзасидан бошлаган ташаббусини қўллаб-қувватлаган енгил саноатнинг юз мингларча ишчилари планларини ошириб бажараётганликлари тўғрисида, юбилей шарафига олинган мажбуриятларни бажаришдаги дастлабки муваффақиятлари ҳақида рапорт бермоқдалар.

Пойтахт корхоналарининг коллективлари мусобақа байроғини баланд кўтариб бормоқдалар. Москва саноати шу йилнинг дастлабки икки ойи план топшириқларини анча ошириб бажариб, ўсиш суръатларини мажбуриятдагидан тезлаштириб бормоқда. Шу давр ичида Москвада саноат ишлаб чиқариши ҳажми 8,2 процент, меҳнат унумдорлиги эса 7,8 процент ўсди. Москваликлар белгиланган планни муваффақиятли бажариш туфайли январь-февраль ойларида қўшимча бир неча ўн миллион сўмлик турли саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар. Кўриб турибсизларки, Москва саноати Ватанимизнинг юбилей хазинасига салмоқдор ҳисса қўшмоқда.

Қадрли москваликлар, сизларни дастлабки ютуқлар билан табриклашга ва шу мусобақа ниҳоясида омадингиз келишини тилашга ижозат бергайсиз.

Мамлакатнинг колхоз ва совхозлари юбилей йилини тузук бошлаб юборишди. Кўкламги экишга тайёргарлик анча уюшқоқлик билан бормоқда. Чорвадорлар яхши ишлаб турибди. Кўпгина колхозлар, совхозлар ва бутун-бутун районлар давлатга гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини сотиш квартал планларини бажариб бўлишди.

Меҳнат фронтидан олинаётган бу хабарлар совет кишиларини қувонтиради. Бу эса, меҳнаткашларнинг ватанпарварлиги, революцион ғайрати туфайли партия XXIII съездида белгилаб берилган ривожланишимиз планларини бажариш тобора муваффақиятли бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Демак, мамлакатимизда коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтиришдан иборат тарихий иш қадам-бақадам олға бормоқда. Демак, совет кишиларининг меҳнати халқимиз турмушини яхшиламоқ учун янги имкониятлар яратиб бермоқда. Коммунистик партия сиёсатининг асосий мақсади ҳам мана шу. Ахир, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси ва мамлакатимизда социализм қуриш оқибат-натижада меҳнат аҳлини эксплуатация ва зулмдан қутқариб, улар учун эркин, ёлчитилган, маданий ва ижодкорлик билан тўла турмуш яратиб беришга — энг юксак маънодаги инсонга муносиб турмуш яратиб беришга қаратилган иш эди-ку.

Партия Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига доир ва саноатга раҳбарликни яхшилашга доир қабул қилган қарорлари совет халқининг турмуш даражасини янада юксалтириш тадбирларини амалга оширмоқ учун шарт-шароит яратиб бермоқда.

Ўзларингизга маълумки, ўртоқлар, бу соҳада кейинги йилларда бир талай муҳим тадбирлар амалга оширилди. Шуларнинг баъзиларини эслатиб ўтаман:

— Аҳолига бевосита хизмат кўрсатаётган тармоқлардаги йигирма миллион ходимнинг иш ҳақи оширилди;

— колхозчиларни пенсия билан таъминлаш жорий қилинди;

— инвалидлик пенсияларининг минимал миқдорлари оширилди ҳамда Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари учун қўшимча имтиёзлар белгиланди;

— халқ истеъмол қиладиган бирқанча молларнинг нархлари камайтирилди.

Мамлакатимизда халқ фаровонлиги тобора тез суръатлар билан ўсиб бормоқда.

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромад, яъни ҳар бир одамга ҳисоблаганда аҳоли истеъмол қилаётган моддий неъматларнинг миқдори 1959 йилдан 1964 йилгача бўлган давр ичида ҳар йил ўрта ҳисобда 3,2 процентдан ошиб борди, 1965 — 1966 йилларда эса, икки баравар тезроқ, яъни ўрта ҳисобда 6,5 процент ошди. Колхозчиларнинг колхозлар жамоат хўжалигидан олаётган даромадлари тағин ҳам тезроқ ошиб борди.

Ишчи ва хизматчилар иш ҳақининг ўсиши ҳам шундай тез суръатлар билан борди. Уларнинг ўртача иш ҳақи 1959 — 1964 йилларда йилига 2,5 процентдан ўсиб борди, кейинги икки йил ичида эса, йилига тахминан 5 процентдан ўсди.

Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари билан таъминлаш яхшиланмоқда. Шу нарса диққатга сазовордирки, чакана товар обороти ҳажми, яъни аҳолига сотилаётган молларнинг ҳажми кейинги икки йил ичида мамлакатимизда қарийб 20 процент кўпайди. Бу ҳазилакам ўсиш эмас, ўртоқлар.

Шу билан бирга биз шуни яхши биламизки, у ёки бу хил моллар билан аҳолини таъминлашда қийинчиликлар бизда ҳали ҳам бор, кенг истеъмол саноат молларининг баъзи хиллари тўғрисида гапирадиган бўлсак, бундай молларнинг етишмай қолаётганлиги баъзан сезилиб турибди. Саноат ўсиб бораётган талабга, аҳолининг ўсиб бораётган харид қобилиятига ҳамиша ҳам улгура олаётгани йўқ. Лоақал бундай бир мисолни олайлик: 1966 йилда бизнинг фабрикаларимиз 500 миллион жуфтдан кўпроқ чарм пойафзал, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 40 метрга яқин ҳар хил газламалар ишлаб чиқарди, шундай бўлса ҳам бу моллар етишмаётир. Аввало, ўсиб бораётган талабларга, харидорларнинг дидига ва моддий имкониятларига жавоб бера оладиган етарли даражада юқори сифатли моллар етишмаётир.

Бу қийинчиликларнинг чорасини кўрмоқдамиз. Партия Марказий Комитети ва ҳукумат аҳолини таъминлаш соҳасидаги камчиликларни имкон борича тезроқ тугатиш учун бир қанча чоралар кўрдилар. Енгил саноатни ривожлантиришга кўпроқ маблағ ажратилмоқда, маҳсулот сифатини яхшилаш ва ташқи савдомизни кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Аҳолини баъзи моллар билан таъминлаш соҳасидаги ҳозирги камчиликлар ҳам бир оз вақтдан сўнг тугатилажагига шак-шубҳа йўқ. Чунки, бу қийинчиликлар мамлакатимиз ўз тараққиётининг дастлабки босқичларида енгиб ўтган қийинчиликларга қараганда у қадар катта эмас.

Халқнинг турмуш даражасини ошириш, совет кишиларининг турмушини яхшилаш масалалари ҳамиша партиямизнинг диққат марказида турибди. Бу йўлда яқин йиллар ичида кўриладиган энг муҳим тадбирлар КПСС XXIII съездининг қарорларида, беш йиллик план юзасидан съезд тасдиқлаган Директиваларда белгилаб берилди. Ҳозирги вақтда партия Марказий Комитети ва Министрлар Совети ҳозирги мавжуд ва келажакда кутилаётган ресурслар ва имкониятларни ҳисобга олиб, совет халқининг турмуш даражасини кўтаришга доир навбатдаги чораларни амалга ошириш планини кўриб чиқмоқдалар. Меҳнаткашларнинг кам ҳақ олаётган категориялари иш ҳақини янада ошириш, аҳоли баъзи категорияларининг пенсия таъминотини қўшимча равишда яхшилаш, социал страхование системасини такомиллаштириш сингари чоралар ва бошқа тадбирлар катта аҳамиятга эга бўлажак.

Совет кишиларининг ҳаётида катта аҳамиятга эга бўлган икки масала устида сайловчиларга лоақал қисқа бўлса ҳам гапирмасдан ўта олмайман.

Бутун мамлакатда уй-жой қурилиши жуда кенг миқёсда давом этмоқда. Фақат кейинги икки йилнинг ўзидагина йигирма икки миллионга яқин киши янги уйларга кўчиб ўтди ёки илгари қурилган уйларда ўзларининг уй-жой шароитини яхшилаб олди. Шунга қарамай, уй-жой ҳали ҳам етишмай турибди. Шу сабабли уй-жой қурилиши бундан буён ҳам яна зўр ғайрат билан давом эттирила беради, йилдан-йилга кенгайтирила беради. Партия Марказий Комитети ва ҳукумат бу масалага биринчи даражали аҳамият бермоқдалар.

Сўнгра. Ҳозир мамлакатимизда қарийб икки миллионга яқин ишчи ва хизматчи ҳафтадаги иш соатининг умумий миқдори сақланиб қолган ҳолда икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтди. Бу чоранинг аҳамияти катта эканлигини, кўпчилик ҳолларда ишлаб чиқаришга ҳам манфаатли эканлигини, ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитини анча яхшилаётганлигини тажриба кўрсатди. Ҳозирги вақтда партия Марказий Комитети, Министрлар Совети ва ВЦСПС қабул қилган қарорга кўра, иш шароити умуман мана шундай беш кунлик ҳафтасига ўтиш имкониятини берадиган корхона ва муассасаларнинг асосан ҳамма ишчи ва хизматчилари шу йилнинг ўзида беш кунлик иш ҳафтасига ўтадилар. Партия ва ҳукуматнинг ҳамда касаба союз органларимизнинг бу қарорини бутун совет халқи қувватлайди ва маъқуллайди, деб ўйлайман.

Шуни бемалол айтиш мумкинки, ўртоқлар, мамлакатимиз ўзининг ярим асрлик юбилейини янги меҳнат ғалабалари билан ҳам, шунингдек совет халқининг турмуш даражасини оширишдаги янги чоралар билан ҳам кутиб олади. Бизнинг халқимиз Октябрь иши учун олиб борган ўзининг қаҳрамонона кураши билан, коммунизм йўлида фидокорона қилаётган меҳнати билан ўз турмуш даражасининг янада оширилишига ҳеч шубҳасиз сазовор бўлди.

Юбилейга тайёргарлик совет кишилари турмушининг ҳамма томонини ўз ичига олмоқда, бу тайёргарлик мамлакатимиздаги бутун сиёсий турмушнинг мазмунини бойитиб юборди, деса бўлади. Ҳозир бу турмушнинг мазмуни шундан иборат бўлмоқдаки, совет халқи кураши ва ғалабаларининг машаққатли ва шонли бутун йўлини: Октябрь революциясининг ва граждан урушининг қаҳрамонона завқ-шавқини, биринчи беш йилликлардаги жонкуярлик билан қилинган фидокорона меҳнатни, Улуғ Ватан урушининг мислсиз эпопеясини, совет кишиларининг урушдан кейинги йиллардаги ажойиб меҳнат шижоатини бир-бири билан боғланган яхлит процесс тарихасида унинг чуқур маъносини тушуниб олишга ҳамма кизғин интилмоқда. Бу эса, Коммунистик партиянинг бўғинларини бир-бирига чамбарчас қилиб боғлашига, революциячиг оташли нафасини шу кунги авлодларга етказишига ёрдам беради. Ўтмишнинг қаҳрамонона воқеаларига назар солинса, совет кишилари ҳозирги бўғинининг — коммунизм қурувчилар авлодининг ишларидаги тарихий маъно ва аҳамиятни тушуниб олиш осонроқ бўлади.

Тарихчиларимиз, публицистларимиз, санъат ва маданият арбоблари Совет ҳокимиятининг ярим асрлик тарихи тўғрисида тўлқинлантирувчи сўзлар билан ҳикоя қилмоқдалар. Илмий конференциялар тайёрланмоқда ва ўтказилмоқда, марксизм-ленинизм назариясининг актуал масалаларига доир мақолалар эълон қилинмоқда, Совет давлати тараққиётининг жуда катта тажрибасини, партия билан бутун совет халқининг бунёдкорлик фаолиятини умумлаштириб бераётган китоблар нашр этилмоқда.

Ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кино ва театр ходимлари Коммунистик партия ва совет халқининг тарихий шижоатини муносиб акс эттирадиган асарлар яратиш билан юбилейни нишонлашга интилмоқдалар. Бадиий адабиётнинг янги асарлари чоп қилинмоқда, революция ва ҳозирги замон тўғрисидаги энг яхши пьесалар ва спектакллар учун кенг конкурслар ўтказилмоқда. Республикалар, ўлкалар ва областларда бадиий виставкалар ташкил этилмоқда, тасвирий санъатнинг энг яхши асарларидан иборат Бутуниттифоқ юбилей виставкаси тайёрланмоқда. Кўп миллионлаб совет кишилари Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ ҳаваскорлик санъати фестивалида қатнашмоқдалар.

Янги, чинакам халқ маданияти вужудга келтирилганлиги социализмнинг энг муҳим муваффақиятларидан биридир. Совет санъати халқ билан бирга бўлиб, оқгвардиячилар ва интервенциячиларга зарба берди, мамлакатни тиклашга, социализм қуришга кўмаклашди. У, халқ билан бирга бўлиб, Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида жанг қилди, ҳозирги кунда эса, коммунизм қуришда, янги жамият кишисини тарбиялашда актив қатнашмоқда.

Совет санъати ўз руҳи билан чуқур интернационал ва шаклан кўп миллатли санъатдир. Маданиятимиз хазинаси Совет мамлакатидаги барча халқлар маданиятларининг бир-бирини ижодий бойитиши асосида вужудга келди. Ватанимизнинг кўп миллатли социалистик маданияти жаҳонни бир талай гўзал муваффақиятлар билан баҳраманд қилди, булар халқлар хотирасида абадий сақланиб қолади.

Ўз-ўзидан маълумки, биз айрим санъаткорлар, адабий журналлар, санъат муассасаларининг ижодий ишида бўлган камчиликлардан кўз юмаётганимиз йўқ. Бу тўғрида матбуотимизда очиқ айтилмоқда. Лекин бу танқид социалистик маданиятимизни самарали ривожлантириш тўғрисида астойдил ғамхўрлик билан, КПСС ҳамиша ва муттасил кўрсатиб келаётган ғамхўрлик билан қилинаётган танқиддир.

Ўзларингизга маълумки, таниқли совет ёзувчилари Александр Корнейчук, Леонид Леонов, Николай Тихонов, Павло Тичина, Мирзо Турсунзода, Андрей Упит, Константин Федин ва Михаил Шолохов Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон билан яқинда тақдирландилар. Бу ёзувчиларнинг номлари фақат Совет Иттифоқидагина таниқли бўлиб қолмасдан, уларнинг асарларини чет элларда ҳам миллион-миллион кишилар ўқимоқда, уларнинг китобларида совет кишилари бир неча авлодининг турмуши акс эттирилган.

Бу ҳурматли, халқ севган сўз усталарини Ватанимиз совет маданиятини ривожлантиришдаги жуда катта хизматлари учун, самарали ижтимоий фаолиятлари учун тақдирлади. Бу — партия, ҳукумат ва бутун халқимиз ижодкор зиёлилар меҳнатини ҳурматлаётганлигини кўрсатувчи белгидир. Бу — фақат айрим адибларнинг йирик ижодий муваффақиятларигагина эмас, шу билан бирга бутун совет адабиётининг коммунистик қурилишимиздаги муштарак ишидаги ролига ҳам берилган юксак баҳодир.

Юксак унвонга сазовор бўлган ёзувчиларни чин кўнгилдан қутлаш билан бирга, мукофотланганларга ҳам, уларнинг қаламкаш дўстларига ҳам, совет адабиётининг барча арбобларига ҳам мамлакатнинг юбилей йилига муносиб бўладиган ва умуман бутун совет санъатимизни коммунизм қураётган жамиятимиз талабларига мувофиқ тағин ҳам баланд кўтарадиган катта, ёрқин муваффақиятлар тилашни истар эдим.

Тантанали сана бўсағасида ҳар биримиз босиб ўтилган йўлни фикран назардан кечирамиз. Тарих бизни эркалатгани йўқ. Совет халқининг зиммасига қаттиқ синфий жанглар, сони жуда кўп ташқи душманлар билан олиб борилган қонли жанглар, душман капиталистик қуршов ичида янги жамият қурилишининг жуда катта қийинчиликлари тушди. Ленин партияси раҳбарлик қилиб келган бизнинг халқимиз ҳамма синовларга бардош берди.

Илгари қолоқ бўлиб келган мамлакат энг илғор ижтимоий тузумга эга бўлган қудратли индустриал давлатга айлантирилди, жаҳон империализмининг ўша вақтдаги зарбдор кучи — гитлерчилар Германияси бошчилигидаги агрессив фашист давлатлар блоки тор-мор келтирилди. СССРда социализм тўла ва узил-кесил ғалаба қилди ва коммунизм қуришга ўтилди — совет халқи олиб борган қаҳрамонона курашнинг энг катта натижалари шулардир. Биз бу якун билан фахрланишимиз мумкин, ўртоқлар!

Совет кишиларининг бугунги турмушидаги роҳат ва фароғат жуда катта меҳнат билан ва тенги йўқ қаҳрамонона кураш билан қўлга киритилди. Зўр бериб тиниммай ишлаш, меҳнат фронтида ҳар кун янгидан-янги ғалабаларга эришиш ва шу билан бирга империалистларнинг кирдикорларига нисбатан ҳамиша хушёр бўлиб туриш — порлоқ коммунистик эртамизнинг эшигини очиб берадиган бирдан-бир калитдир, халқимиз ўзининг ленинчи партияси раҳбарлигида мана шунга эришиш учун ишонч билан олға бормоқда. Меҳнат ва кураш билан қўлга киритилган бахт эса, энг қимматли бахтдир. Шунинг учун ҳам совет кишилари ўз социалистик Ватанини шу қадар қизғин муҳаббат билан севади.

Совет ватанпарварлиги пролетар, социалистик интернационализм билан чамбарчас боғланган. Халқимиз бутун инсониятнинг порлоқ келажагига йўл очиб бермоқда. Бу — халқимизнинг революцион интернационал бурчидир. Коммунистик партия совет кишиларида империализм кучларига қарши жаҳон миқёсида қаттиқ кураш олиб бораётган интернационал меҳнат армиясига мансублик ҳис-туйғуларини тарбиялаб келмоқда. Шунинг учун ҳам совет кишиларида совет Ватанига қизғин муҳаббат ҳислари, уни тағин ҳам қудратли ва тағин ҳам гўзалроқ қилиш истаги бошқа социалистик мамлакатларга қардошларча дўстлик ҳислари билан, социал ва миллий зулмга қарши курашувчиларнинг барчаси билан жанговар бирдамлик ҳислари билан пайванд бўлмоқда.

Октябримизнинг халқаро аҳамияти, революциямизнинг, коммунистик қурилишимизнинг умуман бутун жаҳон социалистик системасининг ривожланиши билан, бутун дунёдаги ҳамсинф қардошларимизнинг озодлик кураши билан чамбарчас боғланганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси улуғ юбилей арафасида айниқса равшан сезилиб турибди. Социалистик мамлакатларнинг кўпчилигидаги ва капитал мамлакатларнинг кўпидаги қардош партияларнинг ер юзидаги биринчи зафарли социалистик революция 50 йиллигини оммавий, тантанали кутиб олишга тайёргарлик тўғрисида махсус қарорлар қабул қилганликлари мана шуни кўрсатиб тургани йўқми, ахир. Африка ва Осиё мамлакатларидаги революцион—демократик партияларнинг бир қанча арбоблари бўлажак байрам муносабати билан Октябрь революциясининг тарихий аҳамиятини уқтириб гапираётганликлари ҳам мана шуни кўрсатиб турмайдими, ахир. Революционерларнинг халқаро бирдамлиги яна бир марта мана шундай намоён қилинаётганлиги учун чет эллардаги қардошларимиздан миннатдормиз. Бизнинг учун бу — коммунизм иши йўлида олиб бораётган курашимизда янги илҳом манбаидир.

Ўртоқлар! Революционерларнинг бир неча бўғини ўз ҳаётини бағишлаган мақсад сари биз қадам-бақадам ишонч билан бормоқдамиз. Замондошларимиздан ҳар бир киши ҳам баррикадаларда самодержавие билан жанг қилишга, Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун кураш олиб боришга, социалистик индустриянинг пойдеворини қуришга, ёки мамлакатни фашист босқинчилардан ҳимоя қилишга мушарраф бўлгани йўқ. Мутлақо равшандирки, совет ватанпарварлари, аввало, ёшлар ўзларининг кундалик меҳнатларида Ватанимизнинг шуҳратини меҳнатда ва жангда оширган Ватанимиз қаҳрамон ўғиллари ва қизларига тенглашишни истайдилар.

Октябрнинг эллик йиллиги арафасида ёшларимизнинг оммавий ватанпарварлик ҳаракати янада кучайиб кетди. Оталаримиз йўлидан борамиз, деб Қизил Майдонда қасамёд қилган йигит ва қизларнинг оташин ғайрати ҳеч қачон унутилмайди. Ленин партияси тарбиялаган ёшлар коммунизм учун курашнинг ҳамиша бўлганидек ҳозир ҳам олдинги участкаларида турибди.

Халқимизнинг шонли революцион традициялари социализм учун курашда, Ватанни ҳимоя қилишда, Ватан ва бутун социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигининг бахт-саодати йўлида қилинаётган меҳнатда туғилди ва тобланди. Бу традицияларнинг фарқли хусусияти шундаки, бу руслар ва украинларга, белоруслар ва молдаванларга, Кавказ, Ўрта Осиё, Қозоғистон, Болтиқ бўйи халқларига, бепоён мамлакатимиздаги ҳамма миллатлар ва элатларга хос традициялардир. Халқларнинг тили ва миллий хусусиятлари қандай бўлмасин, уларнинг ҳаммаси энг асосий нарсада — муштарак мақсад сари боришга интилишда бир жон ва бир тандирлар. Халқлар дўстлиги турмуш тартибимизга шу қадар сингиб кетдики, биз уни табиий бир ҳол деб қарайдиган бўлиб қолдик. Совет кишилари барча миллат меҳнаткашларининг қардошлик байроғини, халқлар дўстлиги байроғини баланд кўтариб бормоқдалар.

Халқимиз яхлит ва бир жон бир тандир, у ўзининг фидокорона меҳнати билан мамлакатимиз қудратини мустаҳкамламоқда. Шунинг учун ҳам биз ҳеч қандай дўқлардан ва ҳеч қандай иғвогарликлардан қўрқмаймиз. Партия халқнинг ватанпарварлик ишлари ва истак-орзуларидан Ватанимиз олдида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишда янги куч ва ишонч касб қилмоқда.

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқининг ва қардош социалистик мамлакатларнинг халқаро майдондаги позициялари мустаҳкам ва бу позициялар бундан буён ҳам мустаҳкамланаверади. Социалистик мамлакатларнинг жаҳондаги воқеаларнинг боришига таъсири тўхтовсиз ошиб бормоқда. Мамлакатларимизда социализм ва коммунизм қуришнинг қулай ташқи шароитини таъминлаб бермоқ учун бунинг аҳамияти қанчалик катта эканлигини ҳаммангиз тушуниб турибсиз, ўртоқлар. Биз шуни айтишимиз мумкинки, бу ташқи сиёсат вазифаси муваффақиятли бажарилмоқда, бунинг аҳамияти КПСС XXIII съездида яна бир марта уқтириб ўтилди.

Ўзларингизга маълумки, жаҳондаги вазият унчалик жўн эмас. Империалистик агрессия ва реакция кучлари активлашганлиги натижасида кескинлик кучайиб бораётганлиги Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатлардан халқаро сиёсат масалаларига алоҳида эътибор беришни талаб қилмоқда.

Шу жиҳатдан қараганда, КПСС Марказий Комитетининг 1966 йилги декабрь Пленуми муҳим босқич бўлди. Пленум ленинча ташқи сиёсатимизнинг изчиллигини, империалистларнинг агрессив интилишларига бераётган зарбамизнинг қаттиқлигини ва айни вақтда ташқи сиёсатдаги тактикамизнинг пишиқлигини, жаҳон коммунистик ҳаракатини жипслаштириш учун олиб борилаётган курашда партиямизнинг толиқмаслигини яна бир марта кўрсатди. Партиямиз Марказий Комитети жаҳонда вужудга келган вазиятни диққат билан анализ қилиб чиқди ва шунга асосланиб ташқи сиёсатимизнинг ва халқаро коммунистик ҳаракатдаги фаолиятимизнинг навбатдаги вазифаларини белгилаб берди.

Халқаро аҳволнинг баъзи муҳим масалаларига ва ҳозирги вақтдаги ташқи сиёсатимизга қисқача тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Дастлаб Европа тўғрисида гапириб ўтай. Европадаги кўпчилик мамлакатларнинг кескинликни юмшатишга, бир-бирлари билан тинч, яхши қўшничилик муносабатларини йўлга қўйишга интилишлари кейинги йилларда кучайиб кетганлиги очиқ кўриниб турибди. Европа ўз хавфсизлигини таъминлаш проблемасини ўз кучи билан ҳал қилиши мумкин ва лозим эканлигини тушунувчилар тобора кўпаймоқда. Бизнинг мамлакатимизга келганда, биз Европа қитъасида мустаҳкам тинчлик бўлишидан бениҳоя манфаатдоргина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга, маълумки, бу йўлда актив сиёсат ўтказиб келмоқдамиз.

Совет Иттифоқининг Европага доир сиёсатининг мақсадлари нималардан иборат? Биринчидан, инсоният тарихидаги энг шиддатли уруш натижасида ва шу урушдан сўнг Европада вужудга келган тубли социал-синфий ўзгаришлар натижасида халқлар эришган ғалабалар мустаҳкамланиши ва барқарор қилиниши керак; иккинчидан, империалистик агрессия кучларини якқалаб қўйиш, Ғарбий Германия милитаристлари ва реваншчиларининг ҳаддан ошишларига имкон бермаслик ва, аввало, уларнинг ядро қуролига қўл узатишларига йўл қўймаслик керак; учинчидан, шу асосда ғарбий чегараларимиз ва биз билан иттифоқдош социалистик мамлакатларнинг чегаралари хавфсизлигини мустаҳкамлаш ҳамда Европада турли ижтимоий тузумдаги мамлакатларнинг кенг ва самарали ҳамкорлик қилиши учун шарт-шароит яратиб бериш керак. Бемалол айтиш мумкинки, бу — Европадаги бошқа халқларга тушунарли мақсадлардир, чунки тинчлик ва социалистик мамлакатларнинг хавфсизлиги учун олиб бораётган курашимиз айни вақтда тинчлик ва бутун Европанинг хавфсизлиги учун олиб борилаётган курашдир.

Социалистик давлатларнинг Европа майдонида дадиллик ва изчиллик билан сарфлаётган куч ва ғайрати сезиларлик натижалар бермоқда. Ҳозир, айтиш мумкинки, Ғарбий Европа давлатларидан биронтаси ҳам Германия Федератив Республикаси ҳукмрон доираларининг Европада урушдан кейинги чегараларни ўзгартириш тўғрисидаги реваншчилик талабларига қўшилаётгани йўқ. Ҳақиқатда, Ғарбий Европа давлатларининг ҳаммаси вужудга келган чегаралар ўзгартирилмаслиги лозим, деган фикрга асосланмоқдалар, лекин уларнинг кўплари, афсуски, бу хусусда изчиллик қилмаётирлар ва ўз қарашларини ошкора айтишдан ийманмоқдалар. Германия Федератив Республикасини ядро қуролига ҳар қандай формада бўлса ҳам яқин йўлатмаслик сингари муҳим масалада ҳам Европанинг Шарқи билан Ғарби ўртасида кўп жиҳатдан бир фикрга келинди.

Ғарбнинг сиёсий арбоблари орасида бундан икки йил муқаддам «совуқ уруш» тушунчасигагина асосланиб фикр юритиб келган ва қандайдир «Шарқдан хавф» бор деган гапларни рўкач қилишдан қайтмаётган кишилар ҳам бизнинг тинчликсевар сиёсатимиз Европадаги бутун вазиятга яхши таъсир ўтказаётганлигини ҳозир эътироф қилмоқдалар.

Биз, коммунистлар, эзгу истакларнинг ўзигина, ҳамкорлик қилайлик деган даъватларнинг ўзигина ва ҳатто Европадаги социалистик мамлакатлар билан капиталистик мамлакатлар ўртасида ҳамкорликни тинч-тотув яшаш принципларига мувофиқ ривожлантиришга тайёр бўлиб туришнинг ўзи ҳам Европа хавфсизлигини таъминламоқ учун кифоя қилмайди, деб ҳисоблаймиз. Европада тинчликка таҳдид солаётган нарсаларнинг ҳаммасига қарши актив, муросасиз, сабот билан кураш олиб бориш ҳам бунинг учун жуда зарур.

Европада мустаҳкам тинчликни, хавфсизликни ва тинч ҳамкорликни таъминлаш идеяси Европа давлатлари орасига кенг кириб бораверган сари Ғарбий Германия империализмининг агрессив сиёсати, Германия Федератив Республикасининг сиёсати бу жуда муҳим проблемани ҳал қилиш йўлида энг катта ғов эканлиги тобора равшан бўлиб қолмоқда.

Эрхард ҳукуматининг кескинликни юмшатишга олиб борадиган ҳар қандай қадамга душманлик қилиб келганлиги, мавжуд реал аҳвол билан ҳисоблашишни қайсарлик қилиб истамаганлиги, реваншчилик ва милитаристик мақсадларига очиқдан-очиқ берилиб кетганлиги унинг сиёсий шармандаликка учрашига асосий сабаб бўлди.

Германия Федератив Республикасидаги янги ҳукумат раҳбарлари ўзларининг ўтмишдошларига турмуш берган сабоқлардан тегишли хулосалар чиқариб олишлари лозимдек бўлиб кўринган эди. Хўш, ҳақиқатда биз нимани кўриб турибмиз? Германия Федератив Республикасининг янги ҳукумати ҳокимият тепасига келганига уч ой бўлди. Шу вақт ичида у ўзнинг программ баёнотини эълон қилишга улгурди, халқаро ва ички турмушнинг кўпгина масалаларига доир ўз позициясини белгилаб олди ва амалий фаолиятда ҳам ўзини маълум даражада кўрсатишга улгурди.

Германия Федератив Республикасининг илгариги ҳукуматига бўлган муносабатимизни Кизингер кабинетига ҳам ҳеч бир суриштирмай, инерция кучи билан кўчириб қўяқоламиз, деган фикр хаёлимизга ҳам келгани йўқ, албатта. Лекин Германия Федератив Республикасидаги янги ҳукуматнинг сўзларигагина қараб, шу ҳукумат сиёсати тўғрисида фикр юритаверадилар, деб ҳеч ким кута олмайди. Ғарбий Германиянинг ҳукмрон доиралари Германия Федератив Республикасини Европа ва жаҳондаги тинчликсевар давлатлардан ажратиб қўядиган деворни қуришга йиллаб ҳаракат қилиб келишди. Агар улар реваншчиликдан иборат агрессив йўлдан Бонннинг чекинганига жаҳонни ишонтиришни истасалар, мана шу деворни ўз қўллари билан бузишга киришишлари лозим бўлади. Ғарбий Германиянинг сиёсий қиёфаси ва, жумладан, унинг ташқи сиёсати ҳақиқатан ўзгарганлигини амалда исботлашлари лозим бўлади.

Илгариги реваншчилик ва милитаристик концепцияларини янги, силлиқроқ гаплар либосига бурkalса, тинч ҳамкорлик қилишга интилиш тўғрисида ҳеч қандай мажбурият юкламайдиган бир-иккита умумий ваъдалар берилса, мана шунинг ўзи бундай сиёсатнинг Европада тинч қурилиш ишига қўшилаётган қандайдир конструктив ҳисса деб қабул қилиниши учун кифоя қилади, деб ўйлаётган кимсалар очиқдан-очиқ кўриниб турган хатога йўл қўймоқдалар.

Афсуски, ҳозирча Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг қилаётган амалий ишлари Бонннинг сиёсий йўлида реал ўзгаришлар йўқлигини очиқ кўрсатиб турибди.

Кейинги вақтларнинг ўзида Германия Федератив Республикасида нацизм ва милитаризм кучлари бош кўтарганлигини, Европадаги мавжуд чегаралар масаласида федерал ҳукумат реваншчилик позициясидан бир қадам ҳам чекинмаганлигини, Ғарбий Берлинга бўлган ўзининг даъволаридан сира воз кечмаганлигини кўрмаслик мумкин эмас. Федерал ҳукумат Ғарбий Германия империализмининг агрессив интилишлари йўлида қаттиқ тўсиқ бўлиб турган Германия Демократик Республикасига қарши қўпорувчилик ишларини кучайтирмоқда.

Германия Федератив Республикасининг ҳукумати ўзининг ташқи сиёсат соҳасидаги ҳар бир ҳаракатидан ҳамма немислар номидан иш олиб боришга ҳақлимиз деган ўзининг бемаъни даъволарини исботлаш учун фойдаланишга уринмоқда. Шу даъволарнинг ўзи ҳам Ғарбий Германия сиёсатининг агрессив моҳиятини кўрсатиб бериш учун етарли далилдир. Шундай позицияга таяниб иш олиб бориш бошқа герман давлатининг — Германия Демократик республикасининг суверен ҳуқуқларига қасд қилиш демакдир, урушдан кейинги йилларда Европада вужудга келган тубли социал-сиёсий ўзгаришларни йўққа чиқаришга уриниш демакдир.

Машъум «Хальштейн доктринаси»га Бонннинг қаттиқ ёпишиб олаётганлиги Германия Федератив Республикасининг бу масаладаги позицияси агрессив ва реакцион характерда эканлигини тағин ҳам кўпроқ таъкидлаб кўрсатмоқда. Маълумки, бу «доктрина» бошқа мамлакатларнинг Германия Демократик Республикасини танишига халақит бериш мақсадини кўзловчи доктринадир, бу «доктринада» Германия Федератив Республикасидаги ҳукмрон доираларнинг фақат Германия Демократик Республикасига эмас, шу билан бирга унинг ҳамма дўстларига ҳам душманлик муносабати ифодаланган. «Хальштейн доктринаси» бошқа давлатларнинг ишларига, аввало, Осиё ва Африка мамлакатларининг ишларига Бонннинг аралашиш сиёсатидир, халқаро шантаж ва дўқлар сиёсатидир.

Германия Федератив Республикасининг ҳозирги кунда ташқи сиёсатини белгилаб бераётган кишиларга шуни тўппа-тўғри айтмоқчимизки, агар сизлар Европа халқларининг ишончини қозонмоқчи бўлсангиз, агар сизлар ўз мамлакатингизнинг тинч келажагини таъминлашга амалда интилаётган бўлсангиз, бутун немис халқи номидан гапиришимиз мумкин, деган хом хаёлдан воз кечингиз, Европада реал вужудга келган аҳволни, шу жумладан, иккита герман давлати мавжудлигини тан олингиз, ядро қуролини қўлга киритиш даъволаридан очиқдан-очиқ ва дангал воз кечингиз.

Ёки ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида шартнома тузиш сингари масалани олиб кўрайлик. Ядро қуролининг янада тарқалиб кетишидан жаҳонни муҳофаза қилиши, шу тариқа ядро уруши бошланиб кетиш хавфини камайтириши ва қуролсизланиш ишига кўмаклашуви лозим бўлган бу шартномани халқлар кўпдан бери кутмоқда. Аммо, Германия Федератив Республикасининг ҳукмрон доиралари шундай шартнома тузилиши мумкинлигини, чамамда, ўзларига катта офат деб, энг эзгу орзулар ва умидларнинг вайрон бўлиши деб ҳисобламоқдалар. Бонн бу хусусда ҳар хил эътирозларни ёғдирмоқда, ҳар хил шартлар қўйиб писандалар қилмоқда, шундай шартномани тузишга тўсқинлик қилмоқ учун янгидан-янги мушкулликлар туғдириш мақсадида махфий найранглар ишлатишга киришилди.

(Охири учинчи бетда).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

(Боши 1 ва 2-бетларда)

Германия Федератив Республикаси ҳозирги ҳукуматининг сиёсати ҳақиқатда қандай характерга эга эканлигини қуйидаги фактлар ҳам яққол кўрсатиб турибди. Маълумки, Европада Испания ва Португалия сингари фашист мамлакатлардан ўрнак олиб, Ғарбий Германия ҳам Коммунистик партияни— реакция ва фашизмга қарши, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари учун, халқлар ўртасида тинчлик учун мард курашчилар партиясини тақиқлаб қўйди. Ҳозир Боннда бир қанча министрлик креслоларида социал-демократлар ўтириб олган бўлсалар ҳам, янги ҳукумат Германия ишчилар синфи партиясининг тақиқланганлиги тўғрисидаги қонунни ўз кучида қолдириш ниятида эканлигини эълон қилиб қўйди. Айни вақтда Германия Федератив Республикасида ярим фашизм ёки тўғридан-тўғри фашизм типидаги партиялар ва ташкилотлар фаолиятининг авж олдирилиши учун бутун имкониятлар бериб қўйилган.

Бонннинг ҳозирги сиёсатидаги мана шу кўринишларнинг ҳаммасини унинг ташқи сиёсат йўли ўзгарганлигини билдирувчи аломатлар деб қабул қилиш учун ниҳоят даражада гўл бўлмоқ керак. Ҳар ҳолда, биз Совет Иттифоқи кишилари бундай гўллардан эмасмиз.

Биз Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни жиддий равишда яхшилаш истагида эканлигимизни неча марта айтиб ўтдиқ. Лекин бунинг учун ана шу герман давлати ўтказиб келаётган реваншчилик ва милитаризм сиёсати ўрнини чинакам тинчликсеварлик сиёсати олиши даркор. Лекин ҳозирча бундай бўлаётгани йўқ.

Европага тааллуқли бошқа муҳим масалаларда бўлганидек, Германияга доир ишларда ҳам Европадаги социалистик мамлакатлар принциплари ва ҳаракатларининг бирлиги воқеаларнинг бутун боришига жуда катта таъсир ўтказмоқда. Социалистик мамлакатларнинг якдиллиги ва қардошларча бирдамлиги — империализмнинг агрессив кучларига қарши, тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун курашнинг синалган қуролидир.

Социалистик мамлакатларнинг халқаро майдонда биргаликда ўтказадиган сиёсатини ишлаб чиқишга бизнинг партиямиз катта аҳамият бермоқда ва келишиб олинган йўлни амалга оширишда ҳаракат бирлигини юксак қадрламоқда.

Маълумки, ўтган йили Бухарестда Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар Европадаги вазиятни соғломлаштириш учун курашнинг кенг программасини ишлаб чиқдилар ва Американинг Вьетнамдаги агрессиясига зарба бериш хусусидаги позицияни келишиб олдилар.

Совет Иттифоқи иттифоқчи социалистик мамлакатлар биргаликда ишлаб чиққан программани амалга ошириш учун анчагина куч-ғайрат сарф қилди. Совет вакиллари қардош социалистик мамлакатлар ва партияларнинг раҳбарлари билан неча марталаб ўтказилган учрашувлар ва музокаралар вақтида, шунингдек Франция, Англия, Италия, Австрия, Туркия ва бошқа мамлакатларга қилинган давлат визитлари вақтида шу мақсадни назарда тутдилар.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ташқи ишлар министрларининг ўтган ойда бўлиб ўтган кенгаши социалистик мамлакатларнинг ташқи сиёсат соҳасидаги ҳаракатларини келишиб олишнинг янги босқичи бўлди.

Ҳозир Европа мамлакатларидаги Коммунистик партиялар Европа Компартияларининг Европа халқлари тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш учун кураш масалаларига бағишлаб ўтказиладиган кенгашига тайёргарлик ишларини бошлаб юбордилар. Бу ишда КПСС актив иштирок этмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Совет Иттифоқининг қардош социалистик мамлакатлар билан бўлган ва революцион бирдамлик ҳамда ўзаро чуқур ҳурмат руҳи билан суғорилган муносабатлари тобора жонли ва бой мазмун билан тўлиб бориши учун бундан буён ҳам ҳамма чораларни кўра берадилар.

Совет Иттифоқи Европадаги капиталистик мамлакатлар билан ўзаро муносабатларида турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши принципларига оғишмай амал қилиб келмоқда. Биз ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантириш устида ҳамда ҳамкорлик қилишни истайдиган давлатлар билан ҳамкорликни мустаҳкамлаш устида тинимсиз ишлаб келмоқдамиз. Бизнинг Ғарбий Европа мамлакатлари ҳукуматлари билан алоқаларимиз тобора активлашиб бормоқда ва кўп соҳаларни ўз ичига олмоқда, бу эса Европа қитъасидаги давлатларнинг кенгроқ кўламда ва самарали ҳамкорлик қилиши учун дуруст шароит яратиб бермоқда деб ҳисоблаймиз.

Ўртоқлар!

Шарқи-Жанубий Осиёдаги аҳвол ҳали ҳам аввалгидек алоҳида эътиборни ўзига жалб этмоқда. У ерда Америка империалистлари эрксевар Вьетнам халқига қарши жиноий уруш олиб бормоқдалар.

Вьетнам халқи мамлакат Шимолида ва Жанубида олиб бораётган фидокорона кураши билан ўзининг муқаддас ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга маҳкам бел боғлаганлигини бутун дунёга кўрсатди. Жанубий Вьетнамнинг қўрқмас ватанпарварлари Америка интервентларини тинмай тор-мор қилмоқдалар. Вьетнам Демократик Республикасининг ишчилари ва деҳқонлари фидокорона меҳнатлари билан агрессорларга қарши кураш ишига ҳисса қўшиб, қуролли кучлар билан биргаликда мардонавор кураш олиб бормоқдалар

АҚШнинг ҳукмрон доиралари Вьетнам масаласини тинч бартараф этишга интилаётирмиз, деб айтганларида, жаҳон халқларини ва ўз мамлакатининг халқини алдаб келганликлари эндиликда энг соддадил кишиларга ҳам равшан бўлиб қолди. Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати аниқ-равшан қилиб: Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни ва унга қарши бошқа уруш ҳаракатларини ҳеч сўзсиз тўхтатингиз, ана ўшанда Вьетнам Демократик Республикаси билан АҚШ ўртасида музокаралар олиб бориш имконияти туғилади, деб айтди. Аниқ йўл кўрсатиб берилганлиги, энди ундан фойдаланишгина қолганлиги равшан эди. Лекин Вашингтондагилар ўзларининг аввалги «тинчлик тўғрисидаги» тилёғламаликларини дафъатан эсларидан чиқариб юбордилар. АҚШ ақл идрок овозига қулоқ солиш ўрнига Вьетнамдаги янги йил муносабати билан ўтган ойда фронтларда ўрнатилай деб қолган вақтинчалик ярашга шоша-пиша чек қўйди ва сурбетлик билан Вьетнам Демократик Республикаси территориясини ваҳшиёна бомбардимон қилишни бошлаб юборди.

Бу ҳам камлик қилганидек, АҚШ ҳукумати Вьетнамга қарши олиб борилаётган урушни бас қилишни талаб этаётган бутун дунё халқларига дағдаға қилмоқчи бўлиб, ўз агрессиясини кенгайтирмоқчи эканлигини баралла эълон қилди. Вьетнам Демократик Республикасининг шаҳар ва қишлоқларига бомбардимончи самолётларни босқинчилик билан учиришдан агрессорларнинг кўнгли тўлмай қолибди. Эндиликда АҚШ ана шу мамлакат территориясини ўзининг узоққа отувчи тўпларидан ўққа тутишни, кемалар қатновини издан чиқариш учун Вьетнам Демократик Республикаси дарёларига миналар ташлашни ихтиёр қилиб олибди.

АҚШ раҳбарлари кўнгилчан кишиларни чалғитишга уриниб айтган тинчлик тўғрисидаги сўзлар шодаси сочилиб кетди. Энди империалистик агрессорнинг ваҳшиёна қиёфаси халқларнинг кўз ўнгида ўзининг бутун тасқаралиги билан намоён бўлди. Интервентларнинг Вьетнамдаги шармандали ҳаракатлари бутун дунёда қаҳр ва ғазаб уйғотмоқда.

Вьетнам халқи АҚШнинг уруш ҳаракатларини кенгайтираётганлигига ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашдаги қатъиятини ошириш билан жавоб бермоқда.

Вьетнам халқининг раҳбарлари неча марталаб айтиб ўтганларидек, Вьетнам халқи — тинчликсевар халқ, у сулҳ тарафдори ва сулҳга тайёр. Лекин вьетнамликларнинг ажнабий интервентларга қарши олиб борган йигирма йиллик қаҳрамонона кураши бу халқ ажнабий босқинчига тиз чўкмаслигини, Пентагоннинг ҳар қандай босқинчилик усуллари уни чўчита олмаслигини ҳаммага равшан қилиб қўйган бўлиши лозим эди.

Вьетнам халқининг адолатли ишини халқаро миқёсда қўллаб-қувватлаш ҳаракати кенгайиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Совет Иттифоқи ва бошқа социализм мамлакатлари ўзларининг Вьетнам Демократик Республикаси билан, курашаётган Вьетнам халқи билан бирдам эканликларини амалда кўрсатиб, Америка агрессиясига қарши курашда уларга ҳар томонлама ёрдам бериб келмоқдалар. Партиямиз билан ҳукуматимизнинг бу йўлини КПСС XXIII съезди аниқ белгилаб берди. Бу йўлни бутун совет халқи маъқуллади. Бу йўл бизнинг социалистик интернационализм, революцион бирдамлик ишига садоқатимизни ифодалайди ва биз бу йўлга оғишмай амал қилаберамиз.

Ўртоқлар! Хитойда бўлаётган сиёсий воқеалар қандай ривожланиб бораётганлигига қисқача бўлса ҳам тўхталиб ўтмоқ лозим.

«Маданий революция» байроғи остида бошланган бу воқеалар Мао Цзэ-дун ва унинг группасининг партиявий ва давлат раҳбарлиги чуқур tангликка учраганлигининг оқибати эканлиги энди мутлақо равшан бўлиб қолди. Мао Цзэ-дуннинг мамлакат ичидаги авантюристик иқтисодий сиёсати барбод бўлгач ва унинг жаҳонга ғоявий ва сиёсий гегемонлик даъвоси билан халқаро майдонда қилган уринишлари инқирозга учрагач, ҳозирги сиёсий машмашани бошлаб юборганлиги тасодифий бир ҳол эмаску, ахир. Пекинда ҳокимият тепасида турган кишилар бу муваффақиятсизликлардан сабоқ чиқариб олмадилар. Аксинча, муваффақиятсизликлар уларни мамлакат ичида ва халқаро ишларда янги авантюраларга судради.

«Пролетар маданий революцияси» деган афсона — Мао Цзэ-дун ўтказаётган ва марксизм-ленинизмга ёт бўлган сиёсатни беўхшов ниқоблашдан бошқа нарса эмаслиги энди бутун дунёга аён.

Сиёсий тайёргарлиги ҳам, ҳаётий тажрибаси ҳам бўлмаган, марксизм-ленинизмдан тамомила беҳабар, «раис Маонинг ҳужумкор отрядлари»га бирлашган, қилмишлари учун жазо тортмаётганлигидан талтайган ва юқоридан гиж-гижлаб турилган ўқувчи ёшларнинг группалари Мао Цзэ-дун сўзларини бақириб айтиб, партия комитетлари ва давлат органларини тор-мор келтираётган эканлар, улар ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларни калтаклаб, одамларни таҳқирлаётган эканлар, ишчилар синфи билан барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари тўғрисида қилинаётган ғамхўрликни жиноят деб эълон қилаётган эканлар, буни қандай қилиб пролетар революцияси, деб бўлади? Йўқ, бу пролетар революцияси эмас, балки социалистик революцияни бостиришга кўпроқ ўхшаб кетади.

Армия қисмлари хунвэйбинлар ва исёнчиларнинг ҳужумкор отрядларини қувватлаб, Пекиндан берилган буйруққа биноан, Мао Цзэ-дун группаси ўзига мухолиф деб билган кишиларнинг ҳаммасига қарши, «Мао ғоялари»ни «марксизм-ленинизмнинг чўққиси» қилиб кўрсатишга бўлаётган уринишларни шубҳа остига олаётганларга қарши қурол ишлатаётган экан, қонуний ҳокимият органларини армия куч ишлатиб тарқатиб юбориб, унинг ўрнига янги органлар тузиб, шу органларда асосий лавозимларни ҳарбийлар эгаллаётган экан, — буни қандай қилиб Хитойдаги социализм ишини ҳимоя қилиш деб бўлади? Йўқ, бу нарса реакцион ҳарбий тўнтаришга кўпроқ ўхшаб кетади.

Бошқа давлатлар ва халқларга нисбатан, бошқа мамлакатларнинг компартияларига нисбатан ўзларининг кибр ҳаволарини, қўполликларини ва сурбетликларини кўрсатаётиб чиранаётган эканлар; ажнабий давлатларнинг ва аввало Хитойга дўст бўлган социалистик давлатларнинг расмий вакилларини таҳқирлаётган, ҳақорат қилаётган ва ҳатто уларга нисбатан жисмоний зўравонлик ишлатаётган эканлар; «Мао Цзэ-дун ғоялари» деб аталмиш ғояларга итоатгўйлик билан таъзим қилмовчи ва Пекиннинг буйруғига бўйсунмовчи ҳар қандай Коммунистик партияни энг ифлос сўзлар билан сўкаётган ва унинг раҳбарларига нисбатан барала разил сўзларни айтаётган эканлар, — буни қандай қилиб революцион бирдамлик деб бўлади, қандай қилиб пролетар интернационализми, деб бўлади? Бошқа халқларнинг ҳуқуқлари ва ор-номусини бундай менсимаслик коммунистларга мутлақо ёт бўлган энг ярамас улуғ давлатчилик шовинизмининг кўриниши эканлиги равшан эмасми?

Рўйирост айтганда, Хитойдаги воқеаларнинг асли ана шундай.

«Ҳокимиятни босиб олиш»дан иборат Мао Цзэ-дун эълон қилган сиёсат кўп жойларда аҳолининг қаттиқ қаршилигига дуч келмоқда ва кўпинча қонли тўқнашувларга сабаб бўлмоқда. Хунвэйбинлар билан исёнчиларнинг марказдаги ва жойлардаги партия ҳамда давлат аппаратига қилган ошкора ҳужуми қаттиқ қаршиликка дуч келди. Ҳамма нарса шуни кўрсатиб турибдики, қаршилик Мао Цзэ-дун кутганидан анча кучли бўлган. Хитойдаги сиёсий тартибсизликлар ва иқтисодий турмушнинг издан чиққанлиги шундай тус олиб кетдики, натижада Пекин найранг ишлатиб, тактикани ўзгартиришга мажбур бўлмоқда.

Кейинги кунларда у ердагилар бирданига «кадрларга тўғри муносабатда» бўлиш зарурлиги ҳақида сапириб қолдилар, хунвэйбинларнинг корхоналар, ва давлат муассасалари ишларига ҳаддан ташқари қўпол формада аралашаётганлигини гарчи сўзда бўлса ҳам қоралай бошладилар. Мао Цзэ-дун мухолифларини ҳатто «гуноҳидан кечишга» ва янги ҳокимият органларига киритишга ваъда қилмоқдалар.

Мао Цзэ-дун группасининг ана шу тактика найранглари афтидан бу группа ўз позицияларининг заифлигини англаётганлигини кўрсатади. Лекин улар бу группа олиб бораётган сиёсатининг революцияга қарши моҳиятини мутлақо ўзгартираётгани йўқ, албатта.

Хитойдаги воқеалар бундан буён қандай ривожланиб боришини келажак кўрсатади. Бироқ, шуни аниқ қилиб айтиш мумкинки, кейинги ярим йил мобайнида Мао Цзэ-дун группаси авж олдириб келган воқеалар — Хитой халқи учун, Хитой Компартияси учун зўр миллий фожиадир. Биз Хитой халқига ва Хитой Компартиясига чин кўнгилдан ачинамиз. Дарҳақиқат Хитойнинг революцион ғалабаларига, унинг ички бутунлиги ва барқарорлигига, унинг халқаро обрўйига зарба берилмоқда. Биз буларнинг ҳаммасига чуқур афсус билдирмасак, яхши интернационалистлар бўлмаган бўлур эдик.

Бундан ташқари, шу нарса маълумки, Мао Цзэ-дун группаси руҳлантираётган жазавалар бевосита бизнинг партиямизга, бизнинг халқимизга, бизнинг Совет давлатимизга қарши қаратилган. Пекиннинг ҳозирги раҳбарлари Советларга қарши разил бўҳтон пропагандасини олиб бориш соҳасида социализм билан коммунизмнинг ошкора душманлари бўлмиш империалистлар қўйган ҳамма рекордлардан ўзиб кетдилар.

Ўз-ўзидан равшанки, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари қилаётган игвогарликларга ва дўқ-пўписаларга бефарқ қарай олмайдилар. Улар мамлакатимизнинг қонуний давлат чегараларини, совет халқининг манфаатларини муҳофаза қилмоқ учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўриб келдилар ва бундан буён ҳам кўраверадилар.

Жаҳон коммунистик ҳаракати ҳам Мао Цзэ-дун группасининг Советларга қарши олиб бораётган сиёсатидан тегишли хулосалар чиқариб олмоқда. Пекинлик бузғунчилар тағин ҳам яккаланиб қолдилар. Пекин тушиб олган йўлнинг ҳалокатли эканлиги шу қадар очиқ-ойдин бўлиб қолдики, бу йўлдан боришга ҳеч ким ишқибоз бўлмаса керак.

Хитой раҳбарлари, биз империализмга қарши кураш олиб бораётирмиз деб, даъво қилмоқдалар. Тўғри, баъзан Пекиндан империализмга қарши гаплар айтиб қўйилмоқда, лекин Мао Цзэ-дуннинг империализмга қарши кураши шу гаплардан нарига ўтмаяпти. Бунинг устига Мао Цзэ-дун ва унинг атрофидагилар ўзларининг Советларга қарши қутуришида, ўзларининг бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан душманлик ишларида аслида тобора кўпроқ империализм манфаатларига хизмат қилиш томонига ўтиб олмоқдалар.

Хитой Халқ Республикасидаги ҳозирги раҳбарларнинг Вьетнам масаласида тутган позицияси Американинг Вьетнам халқига қарши уруш олиб боришига ёрдам бермоқда, деб эндиликда АҚШда очиқдан-очиқ эътироф қилмоқдалар. Ҳақиқатдан ҳам шундай. Мао Цзэ-дуннинг ва атрофидагиларнинг Советларга қарши ашаддий позицияси, уларнинг агрессияга қарши чиқаётган кучларни пароканда қилишга, курашаётган вьетнам халқига берилаётган ёрдамни ҳақиқатда бўшаштиришга қаратилган йўли АҚШ империалистларининг тегирмонига сув қуймоқда.

Ўз-ўзидан равшанки, Совет Иттифоқида ҳеч ким Мао Цзэ-дун группаси билан Хитой халқи ўртасига тенглик аломати қўймайди. Ана шу группа ўтказаётган Советларга қарши, улуғ давлатчилик сиёсатига, марксизм-ленинизм билан мутлақо алоқаси бўлмаган ана шу сиёсатга совет кишилари кескин зарба берадилар. Лекин биз айни маҳалда шуни яна бир карра таъкидлаб ўтишни истаймизки, бизнинг партиямиз на Хитой халқига қарши, на Хитой Компартиясига қарши кураш олиб бораётгани йўқ ва олиб бормайди. Биз Хитойни Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик йўлига, социализм ва меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлиги манфаатлари талаб қилаётган ана шу йўлга қайтариш учун Хитой коммунистлари, Хитой халқи қодир эканлигига ишонамиз.

Ўртоқлар!

Бизнинг мамлакатимиз ўзининг изчил, принципиал сиёсати билан, ер юзида тинчлик, озодлик ва тараққиётни ҳимоя қилиш сиёсати билан дунёдаги кўпчилик давлатларнинг, барча тинчликсевар халқларнинг иззат ва ҳурматига сазовор бўлди.

Совет давлатининг юксак халқаро обрў-эътибори — ўзининг илҳомбахш меҳнати билан Ватанимиз қудратига қудрат қўшаётган ва мудофаа қобилиятини ошираётган ҳамда Совет Иттифоқининг халқаро майдонда самарали ишлар қилиши учун пухта замин яратиб бераётган халқимизнинг хизматидир. Бу — Октябрнинг муқаддас байроғини, Ленин байроғини баланд кўтариб, совет халқини коммунизм қуриш йўлидан комил ишонч билан олға бошлаб бораётган Коммунистик партиямизнинг хизматидир.

Барча совет кишилари партиянинг сайлов программаси—чинакам халқ программаси учун баланд руҳ билан овоз берадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз, ўртоқлар. Ленинчи партиямизнинг бутун сиёсати халқ манфаатлари тўғрисида, халқ бахт-саодати тўғрисида меҳрибонлик руҳи билан суғорилган. Совет кишилари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз берар эканлар, социалистик Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қувватини мустаҳкамлаш учун, халқ фаровонлигини, халқ маданиятини ошириш учун, бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун овоз берган бўладилар.

РСФСР Олий Советига сайлов куни Ватанимиз янги муваффақиятларининг даракчиси бўлади, партия билан халқнинг мустаҳкам бирлиги ва жипслигини ёрқин намойиш қилади, бунга шак-шубҳа йўқ.

Яшасин улуғ совет халқи ва унинг синалган авангарди—шонли Ленин партияси!

Яшасин партия билан халқ мустаҳкам бирлигининг тимсоли — коммунистлар билан партиясизлар блоки!

(Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ҚИШЛОҚ ВА ПОСЁЛКА СОВЕТЛАРИ ИШИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

лат олдидаги план ва мажбуриятларнинг ўз вақтида бажарилишини контроль этиш, аҳоли ўртасида ташкилотчилик ишларини кучайтириш ва ишлаб чиқариш коллективларидаги депутатларнинг ролини ҳар томонлама ошириш йўли билан амалга оширмоқлари лозим. Колхозларнинг фаолиятида демократия принципларига, ер фондларидан тўғри фойдаланиш, социалистик қонунларга риоя қилиниши, жамоат тартиби ва гражданларнинг ҳуқуқларини қўриклашга риоя қилинишини устидан контроль ўрнатиш қишлоқ ва посёлка Советларининг ишида муҳим ўрин эгалламоғи лозим.

КПСС Марказий Комитети меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ўз территорияларида давлат ҳокимиятининг олий органлари эканлигини, қишлоқ ва посёлка Советларининг ўз ҳуқуқ доираларида қабул қилган қарор ва фармойишлари Совет территориясида жойлашган барча мансабдор шахслар, шунингдек корхона, ташкилот ва муассасалар учун мажбурий эканликларини таъкидлади.

Меҳнаткашларнинг эҳтиёж ва талабларини қондириш, колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларни меҳнатга онгли муносабатда бўлиш, давлат ва меҳнат интизомига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялаш қишлоқ ва посёлка Советларининг асосий вазифаларидан биридир.

Қишлоқ ва посёлка Советлари қонун берган ваколатни амалга оширар эканлар, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш ишини, маиший хизмат корхоналари ишини яхшилаш, қишлоқ ва посёлкаларни ободонлаштириш, уй-жой ва йўл қурилиши билан ҳамиша шуғулланиб, ўзларига қарашли территориядаги колхоз, совхоз, корхона ва ташкилотларнинг шу мақсадлардаги куч-ғайратларини уйғунлаштириб боришга мажбурдирлар. Қишлоқ ва посёлка Советларининг социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришга кўрсатаётган таъсирнинг муҳим йўлларидан бири айни мана шундадир.

Иттифоқдош республикалар компартияларининг Марказий Комитетлари, область, ўлка, шаҳар ва район партия комитетларига тегишли Совет органлари билан биргаликда қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетларини тайёргарлиги кўпроқ бўлган ва тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлаш, шу Советларнинг ходимларини тарбиялаш, ўқитиш ва малакасини оширишни яхшилаш юзасидан зарур тадбирлар кўришлари таклиф этилди. Аҳоли ўртасида обрў қозонган, меҳнаткашларнинг эҳтиёж ва талабларига эътибор билан қарайдиган яхши ташкилотчилар Советларнинг ижроия комитетлари раислари ва секретарлари лавозимига кўтарилиши лозим. Маҳаллий партия ташкилотлари қишлоқ ва посёлка Советларига сайланган коммунистларга ҳамиша ёрдам бериб туришлари, ўз депутатлик вазифаларини бажаришлари учун уларнинг масъулиятини оширишлари, Советлар ва ижроия комитетлар партия группаларининг ишини активлаштиришлари, маҳаллий Советларнинг қарорларини турмушга татбиқ этишда, депутатларнинг таклиф ва мулоҳазаларини амалга оширишда хўжалик ишлари билан шуғулланувчи коммунистларга нисбатан катта талабчанлик кўрсатишлари керак.

Иттифоқдош ва Автоном республикалар Олий Советларининг Президиумлари, Министрлар Советлари, ўлка, область ва район Советларининг ижроия комитетлари қишлоқ ва посёлка Советларининг хўжалик ва маданиятни бошқаришдаги конкрет участкаларида ишни яхшилаш билан янада чуқурроқ ва мунтазам равишда шуғулланишлари, улар фаолиятининг услуби ва методларини такомиллаштириш билан ҳамиша шуғулланишлари зарур.

Қишлоқ ва посёлка Советлари ташкилий-оммавий ишларни яхшилашга алоҳида эътибор беришлари лозим, ана шу ишлар хўжалик ва социал-маданий вазифаларни ҳал қилишга кўпроқ таъсир кўрсатадиган бўлсин. Энг муҳим масалаларни Советларнинг сессиялари муҳокамасига қўйиш, доимий комиссияларнинг ролини кўтариш, депутатларнинг Совет ва сайлов округларидаги ишини активлаштириш, Советларнинг меҳнаткаш омма билан алоқасини кенгайтириш керак. Қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетлари Совет ишининг ошкор бўлишини кучайтиришлари, қишлоқ ёки посёлка ҳаётига оид энг муҳим масалаларни гражданларнинг муҳокамаларига қўймоқлари, Совет ёки унинг ижроия комитети қабул қилган қарорларни аҳолига билдирмоқлари, мазкур қарорларни бажариш юзасидан ташкилий ишларни ўтказмоқлари лозим. Қишлоқ ва посёлка Советларининг иш тажрибасини ҳамда уларга меҳнаткашлар депутатлари район, область ва ўлка Советларининг ижроия комитетлари томонидан қилинаётган раҳбарлик тажрибасини янада кенг умумлаштириш ва ёйиш зарур.

Қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетларининг сайланган ходимлари иш ҳақини 1967 йилнинг 1 апрелидан бошлаб ошириш мақбул деб топилди.

КПСС Марказий Комитети хўжалик, молия, ер масалаларини ҳал қилишда, маҳаллий саноат корхоналари, аҳолига маиший ва социал-маданий хизмат кўрсатишга раҳбарлик қилишда қишлоқ ва посёлка Советларининг ҳуқуқларини кенгайтириш имконияти тўғрисидаги, шунингдек уларнинг моддий молия базаларини мустаҳкамлашга доир тадбирлар тўғрисидаги масалани ўрганиб чиқишни тегишли марказий ва республика органлари зиммасига юклади.

КПСС Марказий Комитети Советларга ўтказиладиган сайлов меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини янада активлаштиришда, уларнинг фаолиятидаги демократик принципларни кенгайтиришда, аҳоли кенг оммаси билан алоқасини кучайтиришда муҳим роль ўйнайди, деб ишонч билдирди.

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

ДЕҲҚОНЛАР САРКОРИ

Абдужамил ака ширин суҳан, меҳмондўст киши. Шу важдан бўлса керак, бобо деҳқон узоқ йиллардан буён моҳирлик билан бошчилик қилиб келаётган машҳур «Қизил Ўзбекистон» колхозидан ҳеч меҳмон узилмайди. Абдужамил ака дунёнинг турли қитъаларидан келган яхши ниятли меҳмонларни пешвоз кутиб олади, колхоз қишлоқлари, пахтазорлари, чорва фермалари, боғ-роғларини сайр қилдиради, колхозчи деҳқонларнинг ҳаёти билан таништиради. Совет ҳукумати меҳнат аҳлига нималар берганини жонли мисоллар билан сўзлаб беради.

Колхозда эсдаликлар дафтари бўлиб, меҳмонлар ўз таассуротларини ёзиб қолдиради. Ўшандай ёзувлардан бирида Абдужамил ака «кетмончиликдан колхоз ишлаб чиқаришининг саркардаси даражасига кўтарилган бобо деҳқон» деб таърифланса, иккинчисида «катта карвоннинг ишбилармон карвонбошиси» деб мақталади.

Колхозда мақтаса арзийдиган, ўрнак олса ярашадиган жуда катта ишлар қилинди. Революцияга қадар кичкинагина кўримсиз бўлган Дўрмон қишлоғи эндиликда посёлка-шаҳарчага айланди. Асфальт йўллар, типовой формада қурилган дангиллама иморатлар, жамоат бинолари, маданий-оқартув, маданий-маиший муассасалар, эҳҳе, санаб саноғига етолмайсан киши. Ҳамма жой радиолашган, электрлашган, газлаштириляпти. Водопровод шохобчаларида зилол сув оқяпти. Илгари от-арава кўрмаган кишилар «Волга»лик, «Москвич»лик бўлди. Мотоцикль, велосипедлар сон-саноқсиз. Меҳнат аҳлига бундай бахтли ва фаровон ҳаётни Улуғ Октябрь, Коммунистик партия, Совет ҳукумати берди.

Неъматжон шу колхоз бухгалтериясида ҳисобчи бўлиб ишлайди. Яқинда у билан қурилиш-ободончилик масаласида узоқ суҳбатлашдик. Одатда бухгалтерия ходимлари рақамхўр бўлади, холи ҳолига тўғри келиб, кирими чиқимидан уч-тўрт ҳисса ортмагунча кўнгли ўрнига тушмайди. Неъматжон ҳам шундайлар хилидан. Сўнгги йилларда қандай қурилишлар қилинди деб сўрасак, у мийиғида кулиб қўйди, сўнгра изоҳ берди.

— Коллектив хўжалик эҳтиёжи учун зарур бўлган жамоат бинолари батамом қурилиб бўлди, — деди у,— қўш қаватли правление идорасидан тортиб замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган автотрактор паркигача, интернат-мактабдан тортиб болалар боғчаси биноларигача — ҳаммаси янги. Қўша-қўша магазинлар, ошхоналар, новвойхоналар, медицина муассасалари, алоқа идораси посёлкамиз ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Физкультура ва спорт майдончаларидан ҳам камчил жойимиз йўқ. Шундай бўлса ҳам қурилиш ва ободончилик ишларини қизғин давом эттиряпмиз. Раисимиз қурилиш ва ободончиликни яхши кўради.

— Шунга яраша маблағ ҳам бўлса керак-да?

— Маблағ етиб ортади. Ҳар йили 4,5-4,6 миллион сўм даромад қиламиз. Шундан катта қисми қурилиш ишларига сарфланади.

Неъматжон Абдужамил акадаги айрим ҳислатларни таърифлаб берди. Маълум бўлишича, Абдужамил ака жамоат бинолари қурилишини колхозчилар учун якка тартибда уй-жойлар қуриш билан уйғунлаштириб боради. Колхозда 1600 хўжалик бор. Шундан асосий қисми планли қурилган янги уйларга кўчиб кирди.

Абдужамил ака боғдорчиликни жондан севади. Колхозда бир қарич ҳам бўш ер йўқ. Бунинг сабаби бор. Ташландиқ ерларда боғ, токзорлар бунёд этилди. Боғсиз хонадон ҳам йўқ. Чунки Абдужамил ака иморат пойдеворига ғишт ётқизиладиган куни етиб келиб участка майдончасига мевали кўчат эктиради, ток ўтқазтиради. Дўрмонни боғ-роғлар макони деб аташларининг боиси ҳам шунда.

Хуллас, «Қизил Ўзбекистон» колхози жойлашган Дўрмон посёлка — шаҳарчаси исми жисмига монанд бўлиб гуркираб ўсяпти, юксаляпти. Бу тараққиётда колхоз тузуми ветеранларидан бири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдужамил ака Матқобиловнинг хизматлари жуда катта. Биз шу ҳақда гап очсак, Абдужамил ака «бу ишларни правление ва партия ташкилоти раҳбарлигида меҳнаткаш халқ қиляпти, халққа раҳмат айтиш керак» деди. Бу раиснинг ўзига хос камтарлик хислатларидан бири эди.

Правление ва партия ташкилоти хўжаликни комплекс тараққий эттириш, колхозчилар турмуш фаровонлигини яхшилаш учун жуда катта куч сарфлади. Бир кезларда битта қўқон арава сотиб олишга қурби етмаган колхоз, эндиликда машиналашган гигант хўжаликка айланди. Хўжаликнинг ўсиш, юксалиши маҳсулот миқдорини кўпайтириш, таннархини арзонлатиш, сортини яхшилаш билан узвий равишда боғланиб боради.

Мана бир мисол. Колхоз ўтган йили 1991 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарди. Пахта тайёрлаш планинигина эмас, социалистик мажбуриятни ҳам ошириб адо этди. Давлатга сабзавот, мева-чева сотиш анча кўпайтирилди. 22 тонна пилла, 120 тонна гўшт, 1071 тонна сут армуғон этилди. Бу айтишга осон. Правление ва партия ташкилоти меҳнаткашлар оммасини тўғри йўлдан бошлаб борди, уларнинг куч-ғайратини гарданга олган мажбуриятларни бажаришга сафарбар эта олди. Энг муҳими — одамлар меҳнатга онгли муносабатда бўлди. Бугун яхши ишлаб кўп маҳсулот етиштирса, эртага янада бадавлат ҳаёт кечиришига ишонди. Шунинг учун ҳам хўжалик йили яхши якунланди.

Абдужамил ака ҳисобдон раҳбар. Бу хусусда пенсионер Жумабой ота Аҳмедов шундай ҳикоя қилади.

— Раисимиз ҳамма нарсага ақл чироғини ёқиб қарайди. Колхоз, колхозчини бой қилиш учун қаловини келтириб қорни ёндиради.

Колхоз пахтадан юқори ҳосил оляпти. Сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етиштириш тобора кўпайяпти. Даромад ортиб боряпти.

— Даромад ёнига даромад қўшишнинг иложи йўқмикин?— ўйлади ўзича раис.

Правление ва партия бюроси аъзолари билан маслаҳатлашиб колхозни уруғчилик хўжалигига айлантириш масаласини қўйди. Юқори партия ва совет ташкилотлари бу фикрни маъқуллади. Колхоз эндиликда уруғчиликдан 150-160 минг сўм соф фойда оляпти. Ҳаракатга келтирилган бундай резервлар жуда кўп, ҳаммаси хўжаликка наф келтиряпти.

Абдужамил ака пахтачилик, чорвачилик ва бошқа соҳалар бўйича кўплаб шогирдлар тайёрлади. Шогирдлар устоз изидан бориб катта ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Абдужамил аканинг тавсияси билан бригадирликка кўтарилган Фаттоҳ Ҳакимов, Меҳри Шералиева, Ориф Бобокалоновлар пахта ҳосилдорлигини 40 центнергача кўтарди. Пахта усталаридан кўпларига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган унвон берилди, улар СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Партия ва ҳукуматимиз Абдужамил ака Матқобиловнинг хизматларига юксак баҳо берди. Унинг кўксида «Ўроқ ва Болға» олтин юлдуз медали, қўша-қўша орденлар порлаб турибди. У бир неча бор Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети составига сайланди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати бўлди. Область ва район партия комитетларининг аъзоси. У ҳамма жойда халқ, партия ишончини оқлаб келяпти.

88-Қибрай сайлов округининг сайловчилари яна Абдужамил ака Матқобиловга катта ишонч билдириб, уни шу округдан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар. Улар умумхалқ байрами — 12 март куни ўз номзодлари учун якдиллик билан овоз берадилар.

М. НАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Орджоникидзе райони.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ФУМИ ВОНГВИТИТ МАКТУБИ

ХАНОЙ, 9 март. (ТАСС). Нео Лао Хак партияси марказий комитетининг бош секретари, Лаос коалицион ҳукуматининг информация, пропаганда ва туризм министри Фуми Вонгвитит, Америка агрессорлари билан Лаос ўнг гуруҳ қўшинлари қуйи Лаосдаги Лаонгам районида кенг ҳарбий операциялар ўтказганларида напалм ишлатаяптилар, маҳаллий аҳолини қираяптилар, деди.

Вьетнам информация агентлиги берган мактубда америка агрессорлари билан ўнг гуруҳ қўшинлар бундан ташқари граждан аҳолиси учун қамоқ лагерлари уюштираётганлиги ҳам айтилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАР

РИМ. 1966 йилнинг 1 январидан 30 ноябригача бўлган давр ичида Италиянинг автомобиль йўлларида 275 минг марта бахтсиз ҳодиса рўй берган. Бунинг натижасида 7897 киши ҳалок бўлган, 190 минг киши турли даражада жароҳатланган ва майиб бўлиб қолган. Мамлакатнинг автомобиль йўлларида ҳар соатда ўрта ҳисобда бир киши ҳалок бўлмоқда ва 24 киши инвалид бўлиб қолмоқда.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОЛХОЗЧИЛАРИНИНГ ВАКИЛЛАРИ ҲИНДИСТОНДА

ДЕҲЛИ, 8 март. ТАСС мухбири Владимир Никитин хабар беради: Тошкент областининг Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз раиси Авазов бошчилигидаги Ўзбекистон колхозчилари делегацияси Ражастон штатига қилган сафаридан Деҳлига қайтиб келди. Бу — Ўзбекистон колхозчиларининг Ҳиндистонга қилган биринчи визитидир.

Кхерли Гарсая қишлоғидаги Панчаята бошлиғи П. Сингх ТАСС мухбири билан суҳбатда айтдики, бизнинг деҳқонларимиз Совет Иттифоқидан меҳмонлар келганлигига жуда хурсанд бўлишди ва буни совет халқининг ҳинд халқига бўлган самимий дўстлик ҳисларини ифодаловчи воқеа, деб қабул қилишди. Биз ўзимизнинг қизғин ҳис-туйғуларимизни уларга изҳор қилишга, бизнинг деҳқонларимиз қандай яшаётганлигини уларга кўрсатишга зўр бериб ҳаракат қилдик. Деҳқонлар ва мактаб ўқувчилари ўзбекистонлик меҳмонларни Ражастоннинг халқ рақслари ва қўшиқлари билан таништирдилар.

Пуран Сингх ўзбек колхозчилари делегациясини Ҳиндистонга таклиф қилишда ташаббускорлик кўрсатган кишидир. Кхерли Гарсая қишлоғида, деди у, Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар шарафига катта дўстлик митинги ўтказилди. Бу митингда қўшни қишлоқлардан келган деҳқонлар ҳам қатнашди. Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар штат бўйлаб қилган саёҳатлари вақтида кўпгина панчаятларда бўлдилар, бир қанча давлат фермаларини ва хусусий фермаларни бориб кўрдилар. Ҳамма жойда улар қизғин дўстона кутиб олинди, йиғилишлар, митинглар ўтказилди.

Ҳинд деҳқонлари совет колхозчиларининг турмушини, уларнинг меҳнат шароитини ва улар меҳнатига ҳақ тўлаш системасини билишга ғоят қизиқдилар. Улар совет колхозчиларининг турмуши ва Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида совет халқи эришган муваффақиятлар тўғрисида айтилган гапларни ғоят қизиқиб ва эътибор бериб тингладилар.

Болгария саноатини икки минг йирик корхоналар ташкил этади. Халқ ҳокимияти йиллари ичида бу корхоналар қайтадан қурилиб, реконструкция қилинган. Суратда: София шаҳридаги «Васил Коларов» заводининг электр ва аппаратлар цехида.

БТА—ТАСС фотоси.

ОКТЯБРЬ ВА ИТАЛИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИ

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

«Бирдамлик» сўзи Италия ишчилар ҳаракатига илгари ҳам яхши маълум эди. Лекин 1917 йил мартда Россияда «революция бошланди» деган хабар бизга етиб келгандан кейин бу сўз янги маъно ва янги мазмун касб этди. Энди бу сўз ўтмишда, рўй берган, масалан, Франсиско Феррер ёки 1908 йилдаги буюк Парма забастовкаси, Македония революционерлари ёки Анкондаги «Қизил ҳафталик» жангчилари билан бўлгани сингари қурбонлар, мағлубиятга учраганлар билан бирдамликни билдирмас эди; йўқ, энди бу сўз ғолиблар билан бирдамликни билдирадиган бўлиб қолди. Ғолиблар эса рус меҳнаткашлари — революционерлар ва демократлар эди. Улар Италиядан узоқда эдилар; биз уларнинг курашидан яхши хабардор эмас эдик; биз уларнинг чоризм давридаги азоб-уқубатлари тўғрисида кўпроқ нарсаларни билар эдик.

Италия меҳнаткашлари ўша кунларда ўз мамлакатида самодержавиени ағдариб ташлаган русларни ўзларининг чинакам қардошлари деб ҳис этдилар. Урушга қарши бўлган социалистик партия ўша вақтда Италияда катта обрўга эга эди. Бизнинг рус меҳнаткашларига хайриҳоҳлик билдиришимиз ва улар билан бирдам бўлиш тўғрисидаги пропагандамиз кенг миқёсда ижобий тарзда маъқулланар эди.

Ҳозир ҳаммага маълумки, Италияда рус ишчилар ҳаракатида турли оқимлар мавжудлиги тўғрисида билмас эдилар. Кейинчалик биз Туринда чиқадиган «Аванти» газетасида Ленин тўғрисида Грамши эълон қила бошлаган мақолалардан меньшевиклар билан большевиклар ўртасидаги тафовутни тушуниб ола бошладик. Бу мақолаларни ўқиб Лениннинг ерни деҳқонлар қўлига, завод ва фабрикаларни эса ишчилар қўлига олиб бермоқчи, рус халқига тинчлик бермоқчи эканлигини билиб олдик. Бу эса меҳнаткашларга, социалистик партиянинг активистларига кўп нарсани тушуниб олишга ёрдам берди. Социалистик партия активистлари орасида Керенскийга хайриҳоҳ бўлган кишилар бор эди. Улар Керенскийни «ўз ватанини севадиган социалист» деб ҳисоблар эдилар. Социалистик партия активистлари орасида Ленинга хайриҳоҳ бўлган кишилар ҳам бор эди. Булар жуда кўпчиликни ташкил этар эдилар, чунки Ленин урушга барҳам беришни истарди. Айни вақтда Италия буржуазияси рус революцияси билан бирдамлик намойишларини бостириб, сўл ишчиларни милитарлаштирилган корхоналардан бўшатар ва фронтга жўнатар эдилар.

Мен ўша вақтда социалистик ёшлар ташкилотининг аъзоси эдим ва йирик автомобиль заводларидан бирида ишлар эдим. Мен ўз ўртоқларим билан бирга Лениннинг яширин равишда босилган мақолаларини яширин равишда тарқатар эдим. Тез орада бу ном ишчи ва деҳқонлар ўртасида жуда машҳур бўлиб кетди. Ленин! Қисқа ва эсда яхши сақланиб қоладиган бу номни айни вақтда талаффуз этиш ҳам жуда осон эди. Бу ном мағрур жаранглар эди!

Биз митингларда минглаб ишчи ва деҳқонларга рус революцияси тўғрисида гапириб берар эдик. Биз рус революцияси тўғрисида ўзимиз билган нарсалар ҳақида, унинг хавф остида қолган ғалабалари тўғрисида, большевикларнинг революцияни поёнига етказиш учун олиб бораётган курашлари ҳамда рус ишчилари ва солдатларига қарши империалистик агрессия хавф солаётгани ҳақида, халқаро бирдамликнинг зарурлиги тўғрисида гапириб берардик. Меҳнаткашларнинг олқиш ва қарсаклари улар янги Россия билан хайриҳоҳ эканликларидан далолат берарди. Бундай митинглар ҳар дам олиш кунида Шимолий ва Марказий Италиядаги кичик ва катта шаҳарларда бўлиб турар эди.

Омма орасида стихияли равишда «Россиядаги сингари ҳаракат қилиш керак» деган шиор пайдо бўлди. Лекин бу шиор социалистик партия раҳбарларидаги парокандалик шароитида, шунингдек реформистлар оммани онгли равишда алдаётган бир пайтда туғилди. Кўпгина социалист раҳбарлар меҳнаткашлар оммасининг стихияли бирдамлиги, уларнинг «Россиядаги сингари ҳаракат қилиш керак» деган жанговар чақириғи ўткинчи ҳодиса бўлиб, кучли аланга сингари бир ловуллаб ўчади, деб ўйлар эдилар.

«Россиядаги сингари ҳаракат қилиш» мақсадида 1917 йил августда Туринда ишчилар қўзғолон кўтариб, баррикадалар қурдилар. Бу қўзғолон бир ҳафта давом этди. Ўлган ва ярадор бўлганлар ҳам бўлди. Қўзғолончилар нон ва тинчлик берилишини талаб қилдилар.

«Россиядаги сингари ҳаракат қилиш» мақсадида октябрда Капоретто яқинидаги фронтда жанг қилиб чарчаган солдатлар қурол-яроғларини ташлаб, тартибсиз равишда қоча бошладилар. Буржуазия уларни «хоинликда» айблаб, қаттиқ жазо берилишини талаб эта бошлади. Бироқ, августда солдатларнинг Турин ишчиларига қўшилмаганлиги ишчиларнинг мағлубиятга учрашига сабаб бўлган бўлса, октябрда худди шу бирликнинг йўқлиги сабабли солдатлар ўзлари яккаланиб қолдилар. Ўша вақтда революцион бирлик бўлиши мумкин ҳам эмас эди, чунки социалистик партияда революцион раҳбарлик йўқ эди. Шунинг учун «Россиядаги сингари ҳаракат қилиш» фақат яхши истаккина бўлиб қола берди. Мағлубият алами бу истак ўтини янада кучлироқ алангалатиб юборди.

Шу вақт ичида Италия меҳнаткашларининг Октябрь революцияси билан бирдамлиги тобора кенгая берди. 1918—1920 йиллар ўртасидаги даврда бирдамлик кенг миқёсда намоён бўлди: бу даврда митинг ва намойишлар бўлиб ўтди, казармаларда, заводларда ва деҳқонлар орасида яширин равишда варақалар тарқатилди, парламентда норозилик билдириб нутқлар сўзланди, ҳарбий саноатни издан чиқариш йўлида ҳаракат қилинди... Бу — курашнинг хилма-хил формалари эди. Мен бу ерда энг аҳамиятли воқеаларнигина эслаб ўтмоқчиман. Уруш тамом бўлиши биланоқ, ишчилар ошкора равишда ҳаракат қила бошладилар.

1918 йил 4 ноябрда ярашув тўғрисида битим тузилганлиги ҳақидаги хабар келиши биланоқ, Туринда, Миланда, Генуяда ялпи забастовка эълон қилинди. Бу забастовка давлат муассасаларидан ташқари ҳамма ерда муваффақият билан ўтди. Забастовка «Россиядан қўлингни торт! Афв умумий берилсин!» деган шиор остида ўтди. 1919 йил ёзида кураш янада конкретроқ тус ола бошлади. 10 июлда Неаполь ишчилари портда Колчак учун мўлжалланган қурол-яроғ ва ҳарбий анжомлар ортилган «Каблонс» пароходини блокада қилдилар. Бу пароход Лондондан келиб Владивостокка йўл олаётган эди. Пароход беш кундан сўнг — ундаги барча ҳарбий материаллар қирғоққа тушириб бўлингандан кейингина портдан чиқиб кетди. 20 ва 21 июлда бутун Италияда ялпи забастовка бўлиб ўтди. Бу забастовка вақтида рус революцияси билан венгер революциясига бирдамлик юзасидан оммавий намойишлар ва митинглар уюштирилди. 1920 йил 28 апрелда Генуяда порт ишчилари чор Россияси байроғи остидаги икки пароходни блокада қилдилар. Бу пароход трюмларида, афтидан, генерал Врангель учун мўлжалланган ҳарбий материаллар бор эди. Бу пароходларнинг двигателлари машина бўлимида қисмларга ажратилиб, айрим қисмлари Денгизчилар федерацияси биносига келтириб қўйилганлиги туфайли пароход портдан чиқиб кета олмади. 16 майда Брешида темир йўлчилар ҳарбий анжомлар ортиб Францияга йўлга чиққан поездни тўхтатдилар. Чунки улар бу анжомлар келгусида Совет Россиясига қарши ишлатилади, деб шубҳаланган эдилар. Маъмурлар бир неча темир йўлчини қамоққа оладилар. Лекин шундан икки кун ўтгач, яъни қамоққа олинганлар бўшатилиб, ҳамма анжомлар Францияга қарашли эканлиги исбот қилингандан кейин, ишчилар баралла «Яшасин Ленин!» деган сўзларни айтиб, поезднинг йўлга чиқишига имкон берадилар. 18 майда туринлик темир йўлчилар ҳарбий материаллар ортилган етти вагоннинг Варшавага жўнатилишига халақит бердилар. Туринда аэродромда турган ҳарбий самолётлар ушланиб, қуролсизлантирилди. Бу самолётлар ҳам Варшавага учиб кетиши керак эди.

Бундай ҳаракатлар Савона, Домодоссола, Лекко, Болонья, Пъяченца, Терни, Комо, Парма, Римини, Верона, Луино шаҳарларида бутун 1919 ва 1920 йиллар мобайнида давом этди. Луино шаҳрида ишчилар ҳарбий материаллар ортилиб Польшага жўнатилаётган бир неча вагонни тўхтатиб, уларга қизил байроқлар осиб қўйдилар. Шаҳарда ялпи забастовка бошланди.

Бу кураш бизга рус революцияси муваффақиятларини яхшироқ билиб олиш, большевикларнинг программаси ва кураши ҳамда Совет Россиясини ҳимоя қилиш зарурлиги билан боғлиқ бўлган халқаро проблемаларни тушуниб олишга ҳам ёрдам берди. Бундан ташқари, бу кураш меҳнаткашларга Италия ҳукмрон синфларига қарши биргаликда, жипслашиб кураш олиб бориш зарурлигини тушуниб олишга ёрдам берди.

1920 йил августда Италия социалистик партияси, Анархистик иттифоқ, Умуммеҳнат конфедерацияси, Италия темир йўлчилар касаба союзи, Италия профессионал союзи (анархио-синдикалистик союз), Денгизчилар федерацияси, Порт ишчилари федерацияси, инвалидлар ва собиқ уруш қатнашчилари пролетар лигаси, сиёсий маҳбусларни ҳимоя қилиш анархистик комитети, «Аванти» социалистик газетаси, «Уманита нуова» анархистик газетаси билан Революцион ёшлар союзи ўртасида Италиянинг Совет Россиясини расман таниши ва барча сиёсий маҳбусларни озод этиш учун биргаликда кураш олиб бориш тўғрисида битим тузилди. Бу, меҳнаткашларнинг жами қарийб икки миллион вакилини ўз ичига олган ташкилот эди. 1920 йил 14 октябрда бу ташкилотлар яна бир «Рус революцияси билан бирдамлик кунини» муваффақиятли ўтказдилар. Бу — ҳукуматни реакцион мансабдор ҳарбий гуруҳлар томонидан Советлар Россиясига қарши курашиш учун тузилган экспедицион корпусни тарқатиб юборишга мажбур қилди.

1921 йилда Поволжьедаги очларга ёрдам кўрсатиш юзасидан бошқа бирдамлик кампаниялари ҳам ташкил этилди. Италия ишчилари рус революциясини ҳимоя қилиш учун курашиб, бу революциядан кўпгина нарсаларни ўрганиб олдилар. Уруш тамом бўлгандан кейин деҳқонлар Италиянинг турли вилоятларида ерларни эгаллаб ола бошладилар, 1920 йил август—сентябрида ишчилар Шимолий Италиядаги бир нечта фабрикани эгаллаб олдилар. Улар бу фабрикаларни қўлга қурол олиб ҳимоя қилган ҳолда ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар. Бу қуролли ҳимоячилар ўзларини Октябрь революцияси жангчилари сингари «қизил гвардиячилар» деб атай бошладилар. Бироқ ўша вақтда қўлга киритилган иқтисодий ғалабалар ишчиларга сиёсий жиҳатдан олдинги марраларни эгаллаб олишга ёрдам бермади. Корхоналар эгаллаб турилган вақтда ташкил этилган фабрика комитетлари узоқ ишламади. Касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари реформист бўлганликлари туфайли бу комитетларнинг обрўсига путур етказиб, уларнинг тугатилишига ёрдам бердилар.

Бу кураш ва орттирилган тажриба Италиянинг бутун меҳнаткашларига шуни очиқ ва равшан кўрсатдики, рус революцияси унга революцион партия раҳбарлик қилганлиги туфайли енгилмай давом эта берди, қатъий ҳимоя қилинди ва мустаҳкамланди. Кураш ва тажриба Италияда ҳам «Россиядаги сингари ҳаракат қилиш» учун революцион партия тузиш лозимлигини кўрсатди. Шунинг учун марксизмга содиқ бўлган янги, чиндан ҳам революцион партия — коммунистик партия тузиш зарурати туғилди. Октябрь революциясини ҳимоя қилиш бизга бу революциядан кўпгина нарсани ўрганиб олиш ва аввало пролетар интернационализмининг кучини ҳис этиш ва барча меҳнаткашларнинг жанговар иттифоқи лозимлигини тушуниб олиш имконини берди.

Вақт ўтиши билан Совет давлати янада қудратлироқ бўла борди ва Италия меҳнаткашларига кўпгина нарсаларни ўргатди: у бизни фашистлар диктатураси даврида социализм тақдирига ҳамиша умид билан қарашга, подпольеда сабот билан кураш олиб боришга, иккинчи жаҳон уруши вақтида партизанлар курашини ташкил этиш, фашизмни енгишга ўргатди.

Йиллар ўтди. Рус революцияси бизни сектантлар ва догматиклар бўлиб қолмасликка ва айни вақтда халқаро коммунистик ҳаракатнинг революцион ўтмишига ҳурмат билан қараб, унга етарли баҳо беришга ўргатди. Ҳозир инсониятнинг учдан бир қисми социализм байроғи остида яшаб курашмоқда ва бунёд қилмоқда. Бунга шу туфайли эришилдики, СССРда 1917 йилда кўтарилган социализм байроғи бирор марта ҳам мағлубиятга учрамади, таслим бўлмади ва унга ҳеч қачон хиёнат қилинмади. Бу шунинг учун содир бўлдики, социализм йўл қўйилган хатолар натижасида эмас, балки эзилган меҳнат аҳлининг жаҳон тарихида биринчи марта эришган энг катта ғалабаси туфайли тантана қилди ва мустаҳкамланди. Масаланинг энг муҳим, асосий томони ва аҳамияти ҳам ана шудир ва ҳамиша ана шундай бўлиб қолади.

Бирдамлик ҳозирги вақтда ҳам жуда зарурдир: бу нарса халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг Вьетнамни ҳимоя қилишида, бутун жаҳон системасини қўллаб-қувватлаш ва уни империализмнинг дағдағаларидан ҳимоя қилишда. СССРнинг тинчликсеварлик сиёсатини биргаликда қўллаб-қувватлашда ўз ифодасини топмоқда. СССРнинг тинчликсеварлик сиёсати энг адолатли сиёсат бўлиб, тинчлик ва демократия тараққиёти шароитида социализм учун курашда муваффақиятга эришишнинг гаровидир.

Паоло РОБОТТИ.
(ТАСС—ЎзТАГ).

ТАЛАФОТ КЎПАЙМОҚДА

ДОРУССАЛОМ. Португалия мустамлакачиларининг жазо отрядлари Мозамбикни озод қилиш учун курашаётган ватанпарварларнинг операцияларини чеклаб қўйишга уриниб, катта талафот бермоқдалар, дейилади Мозамбик миллий озодлик фронтининг ахборотида. 31 декабрдан 24 январгача бўлган даврнинг ўзидагина Ньяса вилоятининг ғарбий районларида ватанпарварлар мустамлакачи солдатлардан 220 кишини, шу жумладан бир полковникни ўлдирдилар. Юздан кўпроқ португалиялик жиддий жароҳатлантирилди. Сўнгра ахборотда айтиладики, шу даврнинг ўзида душман ҳарбий юк машиналаридан 13 таси, уч трактор ва бир паровоз яксон қилинди, Португалиянинг битта ҳарбий базаси, учта истеҳкоми бузиб ташланди, йўлларнинг бир нечта участкаси ва бир неча кўприк шикастлантирилди. Мозамбик озодлик фронти солдатларидан эса уч киши ўлдирилди, икки киши жароҳатланди. Ахборотнинг охирида айтилишича, Португалия самолётлари Мозамбик озодлик фронтининг жангчиларини қирмоқчи бўлиб, 20 январда ўзларига қарашли истеҳкомни бомбардимон қилганликларини билмай қолдилар.

МУСТАМЛАКАЧИЛАР ЗАРБАГА УЧРАТИЛМОҚДА

ДАКАР. Салазар мустамлакачи армиясининг отрядлари Португалияники деб аталмиш Гвинеяга чегарадош Сенегал қишлоқларига яқинда ҳужум қилганликларини Сенегал президенти Л. С. Сенгор министрлар кабинетининг мажлисида гапириб берди. Министрлар кабинети мажлиси тўғрисидаги ахборотда айтиладики, Португалия мустамлакачиларига зарба бермоқ ва чегара бўйидаги қишлоқларни муҳофаза қилишни кучайтирмоқ учун Сенегал зарур чоралар кўради.

Навбатдаги жиноят юз берди. Америка самолётидан ташланган бомба кўплар қатори мана бу оила хонадонини ҳам харобага айлантирди. Бундай ваҳший воқеалар Вьетнам Демократик Республикасининг шаҳар ва қишлоқларида тез-тез содир бўлиб туради.

АДН—ТАСС фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Б. В. КОСТИН

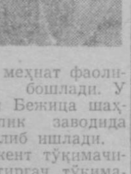

Шу йил 10 март куни 59 ёшида таниқли тўқимачилик мутахассиси, техника фанлари кандидати, 1946 йилдан бери КПСС аъзоси Борис Васильевич Костин тўсатдан вафот этди.

Ўртоқ Костин ўз меҳнат фаолиятини жуда эрта бошлади. У Брянск областидаги Бежица шаҳридаги машинасозлик заводида слесарь, қуювчи бўлиб ишлади.

1941 йилда Тошкент тўқимачилик институтини битиргач, тўқимачилик комбинатига ишга кирди. Бу ерда ремонт мастери, цех бошлиғи, 1946 йил августидан бошлаб иккинчи ип-йигирув фабрикасининг бўлим мудири бўлиб ишлади. 1947 йилдан бошлаб ўртоқ Костин комбинатнинг бош инженери вазифасида ишлай бошлади.

Борис Васильевич Костин ишлаб чиқаришга талай техника янгиликларини жорий қилган, техника прогресси учун курашган талантли мутахассислардан эди. Унинг ўнлаб қимматли рационализаторлик таклифлари Тошкент тўқимачилик комбинатида ҳамда бошқа енгил саноат корхоналарида қўлланилмоқда. У қатор илмий ишлар авторидир.

Ўртоқ Б. В. Костин Тошкент шаҳар Фрунзе район партия комитетининг аъзоси, енгил саноат илмий-техника жамияти республика Совети президиумининг аъзоси, комбинат илмий-техника жамиятининг раиси, республика илмий-техника давлат комитети енгил ва тўқимачилик саноати секциясининг аъзоси, СССР илмий-техника давлат комитети ҳузуридаги илмий-техника координациялаш Совети президиумининг аъзоси, СССР енгил саноат министрлиги илмий-техника Советининг аъзоси эди.

Ўртоқ Костин «Ҳурмат Белгиси» ордени, республика Олий Совети Фахрий ёрлиғи, «Социалистик мусобақа аълочиси» значоги билан тақдирланган.

Содиқ коммунист, камтар ва меҳрибон ўртоғимиз Борис Васильевич Костин хотираси уни билган кишиларнинг қалбларида абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

11 мартда

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 16.55 — Эшиттиришлар программаси, 17.00 — Мультфильм (болалар учун), 17.15 — Телевизион янгиликлар, 17.30 — Эртага — сайлов, 17.45 — Мен овоз бераман («Ёшлик» студияси), 18.45 — Най навоси (музикали очерк).

19.55 — Эртаги кун программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 16.55 — Эшиттиришлар программаси, 17.00 — Концерт (болалар учун), 17.10 — Тинч океан куйлайди (фильм-концерт), 17.40 — Қишлоқ ўқитувчиси (бадиий фильм), 19.25 — Телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида: 19.35 — Ижод қонунларини қидираман (илмий-оммабоп фильм), 19.55 — Индрани Раҳмон рақсга тушади, 20.35 — Профессор Пушкарёва (телефильм), 20.50 — Концерт, 21.30 — Қизлар (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 11/III да Травиата, 12/III да кундуз Майсаранинг иши, кечқурун Оққуш кўли.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/III да Ўлимдан кучли, 12/III да кундуз Оқ кабутар, кечқурун Қутлуғ қон.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/III да Кимга тўй, кимга аза, 12/III да кундуз Махтумқули, кечқурун Гули сиёҳ.

КИНО

Опа — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МИР», «ФЕСТИВАЛЬ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда, 1-залда кундуз соат 1,5 ва кеч 9 да), САНЪАТ САРОЙИ (кеч 5 ярим ва 7 яримда).

У Ватанни ҳимоя қилади — «МОСКВА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз 3 ва кеч 7 да).

Етти оғайни фарзандлари — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим, 5 ва кеч 8-20 минутда), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9.15 минутда).

Шкид республикаси — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Авдотья Павловна — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Розмари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Сир — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Тайга сирлари — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

12 мартда

7-10 синф ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи. «В. И. Ленин образи музикада ва поэзияда» деган темада

ТЎРТИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ

Концерт кундуз соат 12 да бошланади. Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

14-15 мартда

Ўзбекистон ва Туркманистон ССР халқ артисти

КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ

раҳбарлиги ва иштирокида

Хоразм ансамблининг КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда Олмахон Ҳайитова ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

бухгалтерлар, экспедиторлар, шоферлар, автослесарлар, слесарлар, автоэлектриклар, линотипчилар, версткачилар, ҳарф терувчилар, муқовачилар, печатниклар, стереотипчилар, шогирдлар, лифтчилар, вахтёрлар, уборщицалар, ёрдамчи ишчилар.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

«Советский спорт» газетасининг соврини учун

11 мартда

«Динамо» (Москва) — «Шахтёр» (Донецк).

(кундуз соат 5 да бошланади).

12 мартда

«АСК» (Ростов) — «Зенит» (Ленинград)

(кундуз соат 2 да бошланади).

13 мартда

«Политотдел» (Тош. обл.) — «Пахтакор» (Тошкент)

(кеч соат 6 да бошланади)

КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА ФУТБОЛ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 04099 ИНДЕКС 64970. А.—1817.